

Par pasauli, ko tikai nojaušam

16.-29. oktobris
Nr. 21 (84) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

**VOKĀLA
DIEVIETE
PERUKUA**

TAŪTAS APTIEKA
KOPĀ AR
ZIEDONI
KĀRKLINU
Meklejet 18. lpp.

Bijušā
valsts kontroliera
RAITA ČERNAJA
jaunā dzīve

**ES KLĀUVĒŠU
PIE TAVA LOGA...
Veļu laika stāsts**

**PATIEŠIBA
PAR
PENTAGRAMMU**

Cena Ls **0.69**/EUR **0.98**
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

 **GODĪGS
EIRO
IEVIESĒJS**

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Spēcīgas enerģijas laiks. Sāciet pievērst uzmanību tam, ko esat darījuši iepriekšējā Mēness cikla sākumā. Noteikti redzēsiet pirmos rezultātus. Vēlams vēl līdz 20. oktobrim pagūt sakārtot lietišķās jomas, jo līdz 11. novembrim tehnisko un lietišķo jautājumu kārtošana būs apgrūtināta. Šajā periodā nav ieteicams slēgt līgumus, veikt darījumus, veidot kontaktus, kā arī pirkt ļoti nozīmīgas un tehniskas lietas. Šajā posmā var būt dienas, kas ir labas pirkumiem, tomēr tās var nebūt tik labas kā citos periodos. Dzīvē ir daudz dažādu ciklu. Ikdienā mēs vairāk saskaramies ar mazajiem, tomēr jāreķinās arī ar lielākiem, kas mūs ietekmē ilgākā laika periodā. Laikus zinot šos periodus, varam sekmīgāk rīkoties.

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena
16.–29. oktobris						
		16	17	18	19	20
		MD 13 ☀️ 17:09 ♋️ Zivis 📍 10:14–24:00	MD 14 ☀️ 17:29 ♈️ Auns 04:17 📍 00:00–04:17	MD 15 ☀️ 17:50 ♈️ Auns	MD 16 ☀️ 18:14 ♏️ Vērsis 10:27 📍 02:37–10:26 🌑 Pilns 02:38	MD 17 ☀️ 18:41 ♏️ Vērsis
		21	22	23	24	25
		MD 18 ☀️ 19:15 ♏️ Dvīnis 19:14 📍 00:01–19:13	MD 19 ☀️ 19:55 ♏️ Dvīnis	MD 20 ☀️ 20:42 ♏️ Dvīnis 📍 03:34–24:00	MD 21 ☀️ 21:37 ♏️ Vēzis 06:36 📍 00:00–06:35	MD 22 ☀️ 22:37 ♏️ Vēzis 📍 23:30–24:00
		26	27			
		MD 23 ☀️ 23:41 ♏️ Lauva 19:11 📍 00:00–19:11	MD 24 ☀️ 23:49 ♏️ Lauva 🌙 Dilstošs 02:40			
	28	29	MĒNESS DIENAS			
	MD 24 ♏️ Lauva 📍 15:25–24:00	MD 25 ☀️ 00:58 ♏️ Jaunava 06:44 📍 00:00–06:44	Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tās ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.			
			MĒNESS ZĪMES		MĒNESS FĀZES	
			Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.		Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.	
			ČIKA LAIKS			
			Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.			

lesaka astroloģe
**KRISTĪNE
BRAUNA-TURSA**

Skorpiona dāvanai jābūt ar adrenalīna un noslēpumainības pieskaņu. Varat to paslēpt, lai jubilārs meklē, vai arī izdomāt mīklu, kuras atminējums ir dāvanas atrašanās vieta.

ATSLĒGAS VĀRDI DĀVANAI

Mistiska, maģiska, noslēpumaina, nedaudz bistama, satraucoša, ezoteriska, erotiska, eksperimentāla, ekstrēma, neizdibināma, saistīta ar okultismu.

IESAINOJUMS

Iesainojumam jābūt tādām, lai Skorpions nevarētu nojaust, kas tur iekšā.

KRĀSAS

Aveņu, tumši bordo, tumši brūna, tumši sarkana, melna, purpura.

ZIEDI

Spilgtas krāsas un neparastas puķes, piemēram, strelēcija, orhideja, hortenzija.

SIEVIETEI

Grāmatas – detektīvs, trilleris, mistika vai ezoterika, amuleti,

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAGISKAIS

16.10. ☉ 17:09 – 17.10. ☉ 17:29	MAGISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai. Diena laba pārdomām par iespējamām pārmaiņām.
17.10. ☉ 17:29 – 18.10. ☉ 17:50	AKTĪVAIS SĀKUMS. Labi uzsākt kādus pasākumus, kas iepriekš izplānoti. Tieši aktivitātei ir liels spēks.
20.10. ☉ 18:41 – 21.10. ☉ 19:15	LAIKS ATTIECĪBĀM. Maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.
22.10. ☉ 19:55 – 23.10. ☉ 20:42	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojamijs no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!
24.10. ☉ 21:37 – 25.10. ☉ 22:37	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.
27.10. ☉ 23:49 – 29.10. ☉ 00:58	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem, iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem.

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES DIENAS
PĒC MĒNESS FĀZĒM**

**FRIZIERA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS DARĪJUMI,
FINANSES**

**CELOJUMI,
TŪRISMS**

**BALĪTES,
AKTĪVĀ ATPŪTA**

18.10. ☉ 14:38 – 19.10. ☉ 14:38	19.10. ☉ 10:27 – 20.10. ☉ 24:00 ĪPAŠI LABI!	19.10. ☉ 10:27 – 20.10. ☉ 24:00	19.10. ☉ 10:27 – 20.10. ☉ 24:00	17.10. ☉ 17:29 – 19.10. ☉ 02:37	17.10. ☉ 17:29 – 19.10. ☉ 02:37
26.10. ☉ 20:40 – 27.10. ☉ 08:40	29.10. ☉ 06:44 – 31.10. ☉ 05:48	29.10. ☉ 06:44 – 31.10. ☉ 05:48 ĪPAŠI LABI!	21.10. ☉ 19:15 – 22.10. ☉ 19:55	21.10. ☉ 19:15 – 22.10. ☉ 19:55	19.10. ☉ 10:27 – 20.10. ☉ 24:00
			27.10. ☉ 23:49 – 28.10. ☉ 15:25	24.10. ☉ 21:37 – 25.10. ☉ 22:37	26.10. ☉ 19:11 – 28.10. ☉ 15:25

erotiska veļa, zeķes, apģērbi, apģērba aksesuāri vai rotas ar maģisku pieskaņu, SPA apmeklējums, tetovējums, pīrsings, abonements uz jogu/cigun, taro kārtis, aromātiskās sveces, dāvanu karte pie numerologa vai astrologa.

VĪRIETIM

Aktīva atpūta saistībā ar ūdeni, psiholoģiska rakstura literatūra/filma/teātra izrāde, kārtis, tetovējums, noslēpumainas noskaņas mūzikas disks, talismani – akmeņi, biļetes vai dāvanu karte saistībā ar aktīvu vai ekstrēmu sporta veidu.

BĒRNAM

Dāvanu karte uz ūdensatraciju parku, grāmatas par burvju trikiem, atjautības uzdevumu grāmata, krājkase ar naudu, spēles, kurās tiek izmantota spēju nauda; meitenei – amuleti, maģiskas rotas; puikam – ierīces eksperimentu veikšanai, spēle ar satraucošiem akcentiem.

Šī laukuma cena

Ls 15
+ PVN

(57 x 57 mm)

Kontakti: tālr. 67084480,
e-pasts: ialla.strelniece@dienu.lv

Pirmatnējās balss īpašniece

Caur enerģētiski piesātinātu mūziku viņa sievietēm māca atklāt saikni ar sevi un Visumu. **Austrāliešu dziedātāja Perukua** stāsta par savu garīgo ceļu un nonākšanu no skumju piesātināta džeza līdz dabas skaņu pirmatnējiem dziedājumiem.

PERUKUA (PERUQUOIS)

- + Dziedātāja, komponiste, semināru vadītāja.
- + Dzimusi mūziķu ģimenē Austrālijā.
- + Apguyusi dzezu Rietumaustrālijas Skatuves mākslas akadēmijā.
- + Devīdesmitajos gados pievērsusies kultūras un tradīciju pētniecībai.
- + Vienpadsmit gadus bijusi Amerikas pamatiedzīvotāja Džona Tvubirda, vecākā, mācekle Ņūmeksikā.
- + Izdevusi četrus soloalbumus un vairākas audiomācības, piemēram, *Vokālā joga*.

Koncertos Perukua apvieno dažādās pasaules malās gūto pieredzi, izdziedot to dabas skaņās. 2013. gads, Latvija.

jis viegls. Tā laikā sievietē saskārusies ar daudziem pārbaudījumiem, taču nu skaidri un gaiši zina – ir savā istajā vietā. Dziedātāja Perukua nebaidās atzīt, ka ilgi cīnījies ar šaubām par savu lēmumu pamest atzītas dzeza muziķes karjeru, lai dotos tuksnesī pie indiāņiem un apgūtu pirmatnējās dabas skaņas, atrastu saikni ar savu patieso es.

Miers haosā

Dziedātāja Perukua dzimusi un uzaugusi Austrālijas ziemeļos, taču jau kopš agras bērnības jutusies citāda. Viņai patīcis ieklausīties apkārtējā vidē, doties vientulīgās pastaigās un censties izprast, kādi ir cilvēku rīcības motīvi. "Biju jaunākā no četriem bērniem. Patiesībā biju ļoti mierīga, bet visa mana pārējā ģimene – vienkārši haoss," dziedātāja smejojot atceras. Taču, kad Perukua bija trīs gadus veca, viņas ģimeni piemēkleja traģēdija, kas mainīja visu ierasto, – viņas tēvs gāja bojā kādā zvejas izbraukumā. Perukua skaidro, ka pati notikušo neatceras, taču vēl joprojām atminas to sajūtu, kas pēc tam nav pametusi viņu visu bērnību: "Pēkšņi no manas dzīves bija zudusi spēcīga persona – virišķais paraugs."

Tolaik topošās dziedātājas dzīvē ienāca vecvecāki, jo mātei bija nepieciešama palīdzība bērnu audzināšanā. Viņi iepazīstināja mazo Perukua ar dzeza mūzikas skaņām, un viņa iemilēja mūziku: "Abi mani vecve-

cāki bija mūziķi. Man patika ar viņiem kopā dziedāt. Tas bija brīdis, kad es apjautu, ka vēlos visu savu turpmāko dzīvi saistīt ar mūziku, gribu dziedāt."

Skaņu piedzīvošana

Atskatoties uz savu ceļu mūzikas industrijā, Perukua atzīst, ka mātei tajā bijusi īpaša loma. Savu bērnību aizvadījusi mūziķu ģimenē, māte lieliski zināja, ka tas nozīmē nestabilus ienākumus, brīžam pārmērīgu radošo brīvību, bohēmu, un nenovēlēja to meitai. "Viņa darīja visu, kas viņas spēkos, lai es atmettu domu kļūt par dziedātāju. Tā arī līdz 18 gadu vecumam ar to nenodarbojos, tikai nedaudz spēlēju klavieres," atminas Perukua.

Sagaidījusi septiņpadsmito dzimšanas dienu, Perukua pārvācās uz dzīvi pie mātes māsas pavisam citā valsts reģionā. Un viņas dzīve ievērojami mainījās. Tante bija dziedātāja un pilnībā atbalstīja Perukua aizrautību un vēlmi saistīt savu dzīvi ar mūziku: "Viņa redzēja visu manu dzīvi vēl pirms manas astoņpadsmitās dzimšanas dienas. Teica, ka studēšu mūziku, pārvāksos uz industriju piemērotāku pilsētu – uz Sidneju. Tolaik itin viss rādīja, ka šis ir mans īstais ceļš, man pa to jāiet." Drīz vien Perukua iestājās konservatorijā un sāka studēt dzezu, jo to viņa pazina kopš bērnības – vectēvs allaž atskanoja gan Frenka Sinatras, gan Billija Holideja ierakstus. "Dzeš vienmēr bija manās ausīs. Es to dzirdēju

▼ Līva Romane

Latvijas kokus austrāliešu dziedātāja apskauj tikpat cieši un ilgi kā tikko satiktus cilvēkus. Ta Perukua iepazīstas ar apkārtnes enerģētiku. Viņa smaida, cieši lūkojas sarunu biedra acīs un, stāstot par savu pieredzi, teju aizmirst par galdā uzlikto silto dzērienu. Ceļš nav bi-

Dziedātāja ar savu vectēvu – džeza mūziķi Frenku. 1986. gads, Austrālija.

Strādājot ar Baltijas valstu sievietēm, eju cauri dažādiem enerģētiskajiem slāņiem un jūtu daudz sājpu. Šeit ir bijusi vardarbīga un represīva vēsture. Nav nekāds pārsteigums, ka sievietes zaudējušas spēju uzticēties un iegalvojušas sev, ka jābūt stiprām.

un pratu arī saklausīt,” skaidro Perukua. Ekstravagantā dziedātāja atzīst, ka vienmēr jutusi skumjas savā sirdī un džeza mūziķa tolaik palīdzējusi tās izpaust. “Es dzirdēju šos tumšādainos mūziķus, es viņus sapratu. Izjutu, kā viņi izdziedāja alkas pēc mīlestības. Kas patiesībā mums visiem ir dziļi sirdī.” Džezā Perukua saistīja arī tā spontanitāte un nemitīgā improvizācija – no vienas saksofonā ieskandinātas notes pavērās iespēja izauzt veselam piedzīvojumam. “Man būtu ļoti garlaicīgi, ja visu laiku vajadzētu dziedāt vienu un to pašu. Man mūzika ir skaņu piedzīvošana, nevis konkrētas dziesmas izpildīšana.”

Citādās dabas skaņas

Muzikālo panākumu meklējumos Perukua devās uz Sidneju, kas pazīstama kā Austrālijas mūzikas galvaspilsēta. Savā karjerā viņa sasniedza virsotni, veidoja veiksmīgus sadarbības projektus ar citiem mūziķiem, taču viņa nepameta sajūtu, ka daļu no sevis ir pazaudējusi. “Kļuva ambicioza, un kaut kas mainījās. Biju veiksmīga, bet sapratu, ka ma-

ni nav ne kripatiņas miera vai laimes. Es netuvojos sev, drizāk attālinājos no savas būtības," skaidro dziedātāja. Perukua kļuva ļoti sāpīgi uzstāties publikas priekšā, katra dziesmas izpildīšana sagādāja emocionāli negatīvus pār dzīvojumus. "Tas gan dzežā reizēm ir pat labi, tā ir priekšrocība. Taču es sāku justies arvien vientuļāka, līdz beidzot... biju pilnīgi viena."

Sajutusi vajadzību pēc atelpas no nemītīgās mūziķu sacensības un straujā pilsētas ritma, Perukua devās uz kādu īpašu vietu savā dzimtajā reģionā. Viņa apsēdās okeāna krastā un centās ieklausīties dabā: "Saklausīju, kā lielie vilņi asi cērtas pret augstajām klintīm, kā svilpo vējš... Šādas klusas vietas ļauj palūkoties uz dzīvi pavisam citādi."

Klausoties dabas skaņās, Perukua sākuši dziedāt līdzī, atbildēt tām. "Līdz tam es pat nenojautu, ka dabā eksistē šādas skaņas. Saprātu, ka tas ir veids, kā vēlos dziedāt, un nekas cits man vairs nederēs. Taču man nebija ne jausmas, kā to darīt," atceras dziedātāja. Un viņa lūdza palīdzību dabai, lai tā parāda, kā apgūstams jaunais mūzikas izpaušanās veids. Aptuveni pēc divām nedēļām Perukua mūzikas festivālā satika kādu Amerikas pamatiedzīvotāju un uzreiz iemīlēja tā dziedājumus. "Mūsu ceļi krustojās, un mana dzīve mainījās uz visiem laikiem."

Jūra, nevis pūlis

Noklausījies satiktā indiāņu dziesmas, Perukua viņu uzmeklēja un atklāja savu apbrīnu: "Es iepazinos, paskaidroju, ka esmu mūziķe, un teicu: man patīk, kā tu dziedi, es jūtu tavu mūziku!" Ātri vien Perukua saņēma uzaicinājumu uzstāties kopā. Kad dziedātāja pirmo reizi kāpa uz skatuves kopā ar svešinieku, viņa atcerējās pie okeāna saklausītās dabas skaņas. Virietis sita bungas, Perukua lāvās un izdziedāja pirmatnējās dabas melodijas: "Tas viss naca caur mani improvizācijas ceļā, es lāvās izjūtām. Un pēkšņi bija sajūta, ka manā priekšā ir cilvēku jūra, nevis pūlis."

Pēc kopīgās uzstāšanās viņas partneris uzlīcis roku Perukua uz pleca un teicis: "Es tevi gaidīju." Dziedātāja sakravāja mantas un devās līdzī jauniegūtajam paziņam uz tukšnesi ASV, lai mācītos par pirmatnējiem dziedājumiem, kultūru un apgūtu indiāņu cilšu dzīvesveidu. "Es pametu visu un sekoju. Tas nebija viegli, jo mani vēl joprojām bija mans mūziķes ego, kas alka pēc panākumiem un atzinības," atceras dziedātāja. Divus mēnešus pirms aizbraukšanas Perukua laužija galvu par savu izvēli, šaubījās, taču īsi pirms aizbraukšanas saprata, ka tas ir viņas aicinājums un viņa gluži vienkārši nedrīkst atteikties.

Dziedam mēs visi

Turpmākos gadus Perukua pavadīja starp indiāņu cilts sievietēm un apguva to

gudrības. "Tas bija ļoti grūts un lēns ceļš, nekas man netika iebārots ar karoti. Es rūpējos par bērniem, gatavoju ēst, mazgāju traukus un gāju mežā," atminas dziedātāja. Lai gan indiāņi, kas sievieti atveda uz tukšnesi, Perukua sauc par savu skolotāju, viņa uzskata, ka tieši tikpat nozīmīga skolotāja bijusi katra cilts sieviete. Dziedātāja piedalījās dažādos rituālos un pārbaudījumos, pat uz vairākām dienām devās kalnos bez pārtikas un ūdens. "Tad tiešām nākas ko iemācīties. Pats kur uguni, pats sevi sildi. Tie nav nekādi joki. No kalna nonāc tikai tad, kad vairs nevari izturēt vai esi piedzīvojis atklāsmi – tāds ir pārbaudījuma galvenais mērķis."

Dodoties savā garīgajā ceļojumā kalnos, sieviete jautāja dabai un Visumam, kāds ir viņas dzīves ceļš un ko viņa spēj dot cilvēcei. Pēc ceturttā mēģinājuma Perukua beidzot saņēma atbildes, taču bija nepieciešami vairāki gadi, lai iegūto informāciju patiesi saprastu: "Man mācīja, ka mūzika jāņem no tiešā avota – zemes un Visuma – un jādod citiem. Es devos iekšējā dziedējošā ceļojumā un dalījos ar pasauli piedzīvotajā." Reizēm dalīšanās notika, uzstājoties pavisam nelielās grupiņās, reizēm dziedātāja savā priekšā ieraudzīja lielas cilvēku jūras un katru reizi pārlicinājās, ka ir savā istajā vietā. "Mans ceļš ir atgādināt cilvēkiem par šo saikni ar dabu, ar primāro. Atgādināt, ka patiesībā dziedam mēs visi."

Vienots pamats

Perukua izpildītajās dziesmās čuksti mijas ar dabas pirmatnējo skaņu dziedājumiem un spēcīgiem vārdiem. Bieži izskan

Svarīgi saprast, ka sieviete ir mīlestība.

Tas ir tas, kas viņu vieno ar šo pasauli.

Mēs gribam būt mīlētas, mēs gribam šo mīlestību sniegt.

vārdi "mīlestība", "sievšķības avots" un "dvēseles miers". "Šī mūzika ir daudz dziļāka nekā tā, ko izpildīju kādreiz. Mani visu laiku bija šī sēkla, bet tikai pēc atklāsmes dabā es sāku atvērties un iet sev paredzēto ceļu," skaidro Perukua. Nu dziedātāja savos skaņdarbos cenšas apvienot dažādu tautu pirmatnējās kultūras. Tajos saklausāmi gan Indijas ritmi, gan Rietumu noskaņas, gan sievietei tik ļoti iemīļotie vēderdeju pavadījuma ritmi.

Klausoties un iedziļinoties citu tautu mūzikā, Perukua atradusi vienojošo spēcinošo

elementu – pirmatnību. "Tajā visā patiesībā ir ļoti augsta kvalitāte. Pirmatnējais sievišķīguma spēks, kas nāk gan no Baltkrievijas, gan Latvijas, gan citām vietām pasaulē, savienojas manā mūzikā, jo pamats visam ir viens un tas pats. Šis spēks ir nemainīgs, tikai ceļi, kā pie tā nonākt, atšķiras," sieviete paskaidro.

Sapņa piepildījums

Pirms tam, kad Perukua septiņpadsmit gadu vecumā pārvācās uz dzīvi pie savas tantes, viņa bija domājusi kļūt par psiholoģi. "Vēroju cilvēku dabu, mani interesēja, kas nosaka viņu rīcību un izvēles. Bērnbībā es vienkārši biju daudz cietusi, tāpēc bija tikai dabiski, ka vēlējās izprast, kā cilvēki funkcionē," atminas Perukua. Lai gan, tantes mudināta, sieviete tomēr izvēlējās sekot savam sapnim un kļūt par mūziķi, viņa atzīst, ka patiesībā ir arī psiholoģe. Perukua radījusi vairākas terapijas metodes, ar kurām palīdz sievietēm visā pasaulē atgriezties pie savām saknēm un izjust saikni ne tikai ar Visumu, bet arī pašām ar sevi. Viņa izdevusi vairākus kompaktdiskus, vada vokālās jogas un tanzas nodarbības, māca sievietēm ietērt skaņas savas emocijas. "Protams, par emocijām ir noderīgi arī runāt, es piekritu. Bet tā ir tikai daļa no risinājuma. Dziedot viss ķermenis vibrē, enerģija tiek atbrīvota no sprosta," skaidro dziedošā terapeite.

Sākotnēji Perukua semināros satiktajām sievietēm stāstīja par savu pieredzi, taču ar laiku izveidoja sarežģītu programmu, kas palīdz nonākt harmonijā ar sevi un dabu. "Svarīgi saprast, ka sieviete ir mīlestība. Tas ir tas, kas viņu vieno ar šo pasauli. Mēs gribam būt mīlētas, mēs gribam šo mīlestību sniegt." Perukua caur savu ķermeni, dziesmām un vokālajām mācībām cenšas sievietēm atjaunot saikni ar šo mīlestību. "Kad sieviete mīlējas ar vīrieti, viņa saņem savu atspulgu – saprot, ka ir skaista, un sāk sevi novērtēt. Ieču to viņa var saprast arī citos veidos, piemēram, ļaujot dabiskajām skaņas vibrācijām pārņemt ķermeni."

Latvijā Perukua viesojās jau otro reizi. Viņai šeit patīk un cilvēki šķiet draudzīgi, taču ir nelielas rūpes par latviešu sievietēm. Dziedātāja pamanījusi, ka šeit dzīvojošās daļā dzimuma pārstāves cenšas būt pārlicie spēcīgas: "Strādājot ar Baltijas valstu sievietēm, eju cauri dažādiem enerģētiskajiem slāņiem un jūtu daudz sāpju. Šeit ir bijusi vardarbīga un represīva vēsture. Nav nekāds pārsteigums, ka sievietes zaudējušas spēju uzticēties un iegalvojušas sev, kā jābūt stiprām." Perukua novērojusi, ka trūkst atvērtības, un mudina sievietes vairāk uzticēties savai iekšējai intūicijai gan sadzīvē, gan darbā. "Sieviete mentāli ir ļoti spēcīga, taču patiesībā viens no viņas lielākajiem spēkiem ir tieši ievainojamība, un tas jāmācās." ☺

Pentagramma:

nelabā
zīme vai
aizsardzības
simbols?

Pentagramma kā simbols bijusi aktuāla gan kristiešiem, gan jūdaistiem, lai gan tagad tā bieži tiek saistīta ar dažādām sātana godināšanas kustībām. Arī baltu senči to izmantojuši mājvietas aizsardzībai un veselības stiprināšanai.

▼ *Līva Romane*

Pentagrammas zīme, kas uzvilkta uz māju pakšiem, senčiem kalpojusi kā garants, ka nama iemītniekus netraucēs mieru neradušie gari un nelabais. Arī citās kultūrās šis simbols galvenokārt lietots aizsardzībai, taču dažādas mūsdienu ezoteriskās kustības pentagrammu izmanto, lai atspoguļotu cilvēka pasaules redzējumu, norādot gan uz tā fiziskajiem, gan garīgajiem aspektiem. Kāda ir zvaigznes simbola enerģētika, un kāpēc tā gandrīz nemaz nav atrodamā senču apģērbos un rotās?

Vēsturiski universāla

Simboli nereti ir rīks, ar kuru palīdzību iespējams sazināties nesaistītu kultūru pārstāvjiem, jo to nozīme, vēsturiski cēlusies no vieniem un tiem pašiem avotiem, parasti ir ļoti tuva. Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova skaidro, ka arī pentagramma, līdzīgi kā citi pamatsimboli, nākusi no Ēģiptes, taču vienmēr jāpatur prātā, ka atsaukšanās uz vēstures liecībām var būt neprecīza: "Piemēram,

Pentagramma

SPiRiT

Emotion
+ Intuition
WATER

pentagramma bieži tiek saistīta ar Ištaru, taču patiesībā tās simbols bija astonestaru zvaigzne. Piecstaru zvaigzne astroloģiski tika saistīta ar Veneru.”

Simbola turpmākā attīstība saistāma ar judaisma tradīcijām – lai gan mūsdienās daudz pazīstamāks ir divu trijstūru savienojums jeb Dāvida zvaigzne, liela loma bijusi arī pentagrammai. “Viduslaiku ebreju mistiskajā mācībā apli ietvertu pentagrammu sauca par Zalamana zīmogu, ko dažādu tautu maģijā lietoja pret kaulu sāpēm,” teic tautas tradīciju pētniece Latvijas Universitātes profesore Janīna Kursīte. Savukārt Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova piebilst, ka zvaigznes simbolika saistīta arī ar kristietības tradīciju – ar Jēzu Kristu. “Pētot vēsturi un lūkojoties, kas ar zvaigznes simbola izmantojumu notiek vēlāk, jāsecina, ka pamazām tas no kristietības izzūd. Tagad daudzi to drīzāk saista ar antikristietiskām kustībām,” viņa piebilst. Kristiešu kultūrā pentagramma reizēm izmantota kā simbols zvaigznei, kas atvedusi trīs gudros pie Jēzus silītes, arī kā Trīsvienības un Jēzus divējādās dabas – cilvēciskās un dievišķās – apzīmējums.

Dziednieks un pirtnieks Ziedonis Karkliņš teic, ka patiesībā zīmes universālā izmantošana skaidrojama salīdzinoši vienkārši: “Jau kopš laika gala cilvēki izmantojuši zīmes, ko ieraudzījuši sev apkārt dabā. Piemēram, aplis ir līdzīgs saulei.” Arī pentagrammas simbols atrodams savajā – tas redzams, pārgriežot ābolu horizontāli tieši pa vidu.

Aizsardzības garants

Kā maģiska zīme pentagramma gan vienkāršā veidā, gan dažādās tās variācijās cauri gadu tūkstošiem izmantota teju visās kultūrās, mācībās un reliģijās. “Tas ir simbols ar ļoti plašu izmantojumu. Jau kopš laika gala tautas to dažādos veidos lieto kā aizsardzības simbolu,” skaidro Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova. Babilonijā pentagrammu vilka uz ēkām, lai aizsargātos pret zagļiem, savukārt Skandināvijā jau kopš seniem laikiem to zīmēja uz durvīm un sienām kā aizsardzības zīmi pret troļļiem un ļaunajiem gariem.

Īpaši aktuāla pentagrammas kā aizsardzības zīmes izmantošana bijusi baltu senčiem. Dziednieks un pirtnieks Ziedonis Karkliņš teic, ka visbiežāk pentagramma lietota, lai pasargātu mājvietu no nepatīkamajiem gariem. “Mājas ārpusē katrā stūrī lika pa divām zvaigznēm tā, lai to stūri saskaras. Tās gan nevajag novietot tuvāk par pusmetru no mājas sienas, jo raidītais starojums ir ļoti spēcīgs,” viņš piebilst. Dažviet pentagrammas zīme vilka arī uz svaigi ceptas maizes, lai katrs baudītais kumoss būtu aizsargāts.

Baltu kultūrā speciģā aizsardzības zīme retāk izmantota apģērbā un rotās. Tur pentagramma sastopama galvenokārt Kuldīgas un

Iesaka taroloģe
KRISTĪNE DUNSKA

AIZSARDZĪBA PAŠA KABATĀ

1. Uz ādas gabaliņa ar vienu vilcieni uzzīmē piecstaru zvaigzni zilā krāsā.
2. Sagaida pilnmēnesi, aizdedzina trīs sarkanas sveces un uz galda liek spoguļi ar spoguļvirsmu uz augšu.
3. Uz spoguļa ber sāli, ko apkvēpina ar aizdedzinātām asinszālēm vai vērmelēm.
4. Liek zīmēto pentagrammu uz sāls un uzpilda piecus sveces vaska pilienus – uz katra tās stūra.
5. Domās baltā piecstaru zvaigznes gaismā iekļauj to, kam veltā rituālu.
6. Sveces izdedzina līdz galam, sāli noliek kādā nevienam nemanāmā vietā. Darbojas aptuveni pusgadu, ja nevienam par rituālu nestāsta.

DABAS AMULETS

Tradīcija griezt ābolu horizontāli uz pusēm, lai ieraudzītu dabā sastopamo pentagrammu, izmantojama aizsardzības rituālam. Puse visskaistākā vai nozīmīgākā vietā augušā ābola jāpēd ar visām sēkliņām, savukārt otra puse jānoliek uz palodzes pilnmēness naktī tā, lai mēnessgaisma to apspīd. No rīta jāizņem piecas sēkliņas un jāiesien dabīga auduma sarkanā drāniņā, tad jānovieto mājas vietā, kur pulcējas ģimene,

taču tā par paštāisitā dabas amuleta ek-sistenci zi-nāt nedrīkst. Darbojas aptuveni gadu.

Alsungas jostās – slenģenēs. Tautas tradīciju pētniece Janīna Kursīte skaidro, ka aizsardzībai rotās redzamās vietās biežāk izmantots auseklītis jeb oktogramma. “Ja arī rotās ielika pentagrammu, tās nēsāja kā amuletu un tādā gadījumā apzināti apslēpa no citu acīm,” teic pētniece.

Zīme nelabā aizdzīšanai

Latviešu senčiem bijuši vairāki veidi, kā apzīmēt lietuvēnus jeb nelaikā vai varmācīgā nāvē mirušo dvēseles, kas kaitē dzīvajām radībām. Pentagramma nereti kalpoja kā mazā lietuvēna simbols. “Piecstāru zvaigzne patiešām bija vienkāršāks un biežāk lietotais lietuvēna krusta veids, ko vilka aizsardzībai gan uz ēkām, gan govju un zirgu nagiem,” uzsvēr Janīna Kursīte. Svarīgi šādu aizsardzības zīmi vilkt vienā piegājienā, neatraujot zīmuli no papīra lapas. Nepārtraukta līnija ir enerģētiski spēcīgāka. Tradīciju pētniece Janīna Kursīte skaidro, ka visvairāk zīme vilkta tieši lielajos saulgriežos. Jānos un Ziemassvētkos: “Arī cilvēki, kas uzskatīja, ka ir lietuvēna apsēsti, reizēm lūdza uz kāju un roku nagiem uzzīmēt pentagrammu vai arī mēģināja to izdarīt paši.” Zīme baltu tradīcijās izmantota arī rozēs un somnambulisma ārstēšanai.

Dziednieks un pirtnieks Ziedonis Kārklīņš pievērs uzmanību paradoksam – otrai no ļauniem gariem aizsargājošajai baltu zīmei dotais nosaukums Velna mātes zīme. “Kāpēc? Vienkārši – nelabais atnāk, paskatās uz māju, uz kuras uzvilka šī zīme, un secina: ahā, manējie šeit jau bijuši, tad man te vairs nekas nav darāms, un dodas prom,” pirtnieks skaidro baltu senču filozofiju.

Agresīvā identitāte

Zvaigznes jeb pentagrammas izmantošana dažādās kultūrās fiksēta jau pirms mūsu ēras, taču mūsdienās tā nereti tiek saistīta ar dažādām antikristietiskām kustībām un sātana godināšanu. Pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova skaidro, ka apgriezta pentagramma ar diviem augšupvērstiem stariem patiešām bieži uzskatāma par sāta-

Aprunājoties ar sātanistu pielūdzējiem, izrādās, ka viņi simbola nozīmi nemaz īsti nezina. Mūsdienās tā nereti tiek izmantota kā sava veida identificēšanās un pazišanās zīme.

Iesaka dziednieks un pirtnieks ZIEDONIS KĀRKLĪŅŠ

MĀJAS AIZSARDZĪBA

Katrā stūrī pa divām zvaigznēm, kas savstarpēji saskaras ar sānu smailēm.

Novietojamas pusmetra attālumā no sienas, jo raida spēcīgu starojumu.

Ja ir vairāk par 8 m

Ja mājas sienas garums ir lielāks par astoņiem metriem, pa vidu liekama vēl viena zvaigzne.

AIZSARDZĪBAS LŪGŠANA

Pentagrammas zīme zīmējama, sākot no apakšējā kreisajā stūrā virzienā uz augšu vienā vilcienā, katrai līnijai atbilstoši skaitot pa rindīņai:

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu galvu,

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu kāju,

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu roku,

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu otru roku,

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu otru kāju.

na simbolu: “Taču, aprunājoties ar sātanistu pielūdzējiem, izrādās, ka viņi simbola nozīmi nemaz īsti nezina. Mūsdienās tā nereti tiek izmantota kā sava veida identificēšanās un pazišanās zīme.”

Tautas tradīciju pētniece profesore Janīna Kursīte stāsta, ka apgriezta pentagramma jau kopš seniem laikiem tikusi izmantota kā agresivitātes un ļaunumu uzsūtoša zīme: “Pirmajam padomju laika Darba Sarkanā Karoga ordenim sākotnēji divi ragi bija pavērsti uz augšu. Vairākkārt vēsturē minēts, ka gandrīz visi, kam šis ordenis divdesmitā gadsimta 20. gados tika piešķirts, gājuši bojā Stalina represijās.” Arī pilsētas, kuras vainagoja

šā ordeņa zīme, piemēram, Petrograda, Staļingrada un Taškenta, cietušas smagās kataklizmās: karā, zemestrīcēs vai blokādēs.

Cilvēciskā atainojums

Geometriskas zīmes bieži saistītas ar skaitli, kas atbilst to stūru skaitam, un pentagrammā skaitlis pieci paslēpies ne tikai tās ārējos stūros, bet arī iekšpusē – tās pamatā ir regulārs piecstūris, kura malas ir pagarinātas. “Piecnieks vairākās reliģijās ir ļoti spēcīgs skaitlis, piemēram, islāmā ir pieci pilāri, pieci ikdienas lūgšanas cikli,” skaidro Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova. Vairākās kultūrās katram no pentagrammas stariem tiek piedēvēts kāds no pieciem metafizikas elementiem: zeme, uguns, ūdens, gaiss un ēters jeb gars. Savukārt profesore Janīna Kursīte uzskata, ka skaitļa pieci simbolikā ar pentagrammas palīdzību atainots arī tempļiešu ordeņa bruņiniekiem nepieciešamo īpašību saraksts: “Katram ordeņa bruņiniekam bija nepieciešamas piecas rakstura iezīmes: cēlsirdība, laipnība, šķīstība, drosmē un godprātība.”

Taroloģe Kristīne Dunska skaidro, ka arī cilvēka apzīmējumā iespējams izmantot gan augšupvērsto, gan lejupvērsto pentagrammu: “Tā kā pentagrammas viena smaile no-

Pentagramma dažādās kultūrās

† Senajiem ķeltiem pentagramma kalpoja kā dievietes Morganas paraksts.

† Senās Romas imperators zvaigzni izmantoja kā savu zīmogu un amuletu.

† Renesanses domātāja

Kornēlija

Agripa

populārākajā

darbā *De*

Occulta

Philosophia

(Okultās filozofijas) ar

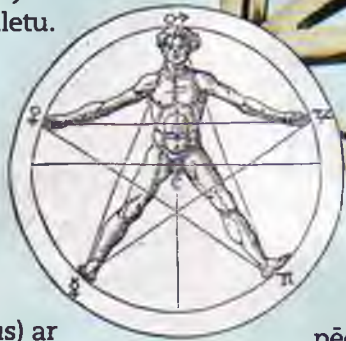
pentagrammas palīdzību

attēlota ideja, ka Visums ir

veidots pēc cilvēka līdzības un tam ir dvēsele.

† Kristietībā augšupvēsta piecstaru zvaigzne pazīstama kā Kristus zīme.

† Viduslaiku ebreju mistiskajā mācībā apli ietvertu pentagrammu sauca par Zālamana zīmogu.

† Islāmā zvaigzne un pusemēness atgādina par Mēness kalendāru, pēc kura musulmaņi vada savu dzīvi. Zvaigzne simbolizē suverenitāti un dievišķību.

rāda uz gara konceptu cilvēkā, pentagramma ar smaili uz augšu rāda, ka tas valda pār kaislibām, savukārt pentagramma ar smaili uz leju simbolizē cilvēku, kura griba pakļaujas kaislibām." Arī taro kārtis zvaigzne attēlota kā simbolisks vēstījums ar līdzīgu apzīmējumu: ar smaili uz augšu tā liecina par gara pārsvaru pār matēriju, savukārt pretēji vēsta – par matērijas uzvaru pār garu. "Lai gan pentagramma taro kārtīs parādās tikai 19. gadsimtā saistībā ar Kabalas tradīciju, patlaban populārākās taro kāršu kavās tā tiek lietota itin bieži," piebilst taroloģe.

Pentagrammā ietverts salīdzinoši tiešs cilvēka atainojums – pitagoriešu misticismā pieci zvaigznes stari apzīmē attiecīgi galvu, divas rokas un divas kājas. Pirtnieks un dziednieks Ziedonis Kārklīšs skaidro, ka šāds cilvēka attēlojums bijis populārs arī baltu kultūrā: "Zīmējot to, tas vienmēr jādara vienā vilcienā, sākot no apakšējā kreisā stūra, proti, no vienas kājas. Tad jāvirzās augšup uz galvu un tā secīgi jānonāk līdz sākumpunktam, paralēli skaitot pantiņu un lūdzot mīļajam dieviņam aizsardzību sev vai kādam citam, kam tas nepieciešams." Senie balti ticēja, ka šādi iespējams pasargāt gan ķermeni, gan garu, neļaujot ļaunajiem un negatīvajiem spēkiem uz tiem iedarboties.

Mainīgā nozīme

Zvaigznes simbolikas plašais izmantojums vijas cauri gadu tūkstošiem un dažnedažādām kultūram, taču mūsdienās tā gandrīz zaudējusi savu universāli spēcīgo nozīmi. Pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova bilst, ka tagad ir raksturīga subjektīvu vērtību piešķiršana pentagrammai: "Zvaigzne bieži parādās apģērbu industrijā. Tā norāda uz aktīva, noteiktos rāmjos neielikta cilvēka piederību, pašidentificēšanos." Arī vēsturiski atvērta pentagramma apzīmējusi cilvēka aktīvo sākumu un atrašanos mūžīgā konfliktsituācijā, savukārt ap zvaigzni novilktais aplis to ierobežo, radot pilnības un harmonijas simbolu. "Ja pentagramma kā cilvēka simbols nav ietverta aplī, tā norāda uz katra tās stara spēju ievainot," piebilst Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova.

Mūsdienās piešķirot savu individuālo skaidrojumu simbolam, nevajadzētu aizmirst par enerģētiku, ko pentagramma sevī nes. "Ne velti zīmi izmanto senās kultūrās – tā ir enerģētiski spēcīga, jo īpaši, ja zīmēta pareizi un apvīta pozitīvām domām," teic pirtnieks Ziedonis Kārklīšs, mudinot vis nemētāties ar senajiem simboliem pa labi un pa kreisi, pirms to nozīme nav pilnībā izprasta. ●

VEET MANO

SEMIMARS
21. un 22. okt
Kīpsalas izstāžu centrā
manoseminar.lv

Karloss Kastaņeda: šamanis vai šarlatāns?

Vieni viņu dievināja un uzskatīja par guru, citi dēvēja par krāpnieku un apvainoja plaģiātismā. Vēl kādi uzskatīja, ka viņš ir vienkārši komerciāli ļoti veiksmīgs *fantasy* žanra rakstnieks. Kas viņš bija patiesībā?

▼ *Evija Pozņaka*

Kad 2003. gada februāra dienā Nāves ielejā Kalifornijā tika atrasts sievietes skelets. DNS analīzes ļāva identificēt to kā Patricijas Partinas mirstīgās atliekas. Nāves iemesls palika nenoskaidrots, tomēr tika pieļauts, ka, visticamāk, nāve bija iestājusies no bada un slāpēm. Pēdējoreiz šī sieviete dzīva bija redzēta 1998. gada aprīļa beigās, īsi pēc tam, kad viņšaulē bija aizgājis Karloss Kastaņeda – pasaules slavenais indiāņu šamanu māceklis un 12 ļoti labi pārdotu grāmatu autors. Patricijas mazā sarkanā automašīna tika atrasta pamesta Nāves ielejā tā paša gada maijā, un nekas neliecināja, kurp būtu varējusi doties tās īpašniece. Patricija, zināma arī kā Nurijs Aleksandera, bija viena no Karlosa vistuvākajām sekotājām un kopš 1995. gada oficiāli adoptēta meita, un... arī mīlākā. Lai gan Karlosa grāmatu vislielākās popularitātes laiks bija palicis aizgājušā gadsimta 60. un 70. gados, šis notikums atkal uzjundīja publikas interesi. Kas bija noticis ar šo sievieti un kāpēc? Vai viņas bojāeja vainojams dievinātais skolotājs?

Trūcīgais mākslinieks no Brazīlijas

Kastaņeda ir dzimis 1925. vai 1926. gadā Peru (ziņas dažādos avotos atšķiras, tiek

minēts arī 1928. gads), Kahamarkas pilsētiņā. Pats viņš savā Savienoto Valstu dzīves sākumposmā tika apgalvojis, ka esot dzimis Brazīlijā. Iespējams, tāpēc, ka nabadzīgā Peru Latīņamerikas valstu starpā nekotējās tik augstu ka Brazīlija. Peru galvaspilsētā Limā Karloss bija studējis tēlniecību un 1951. gadā ieradās ASV, kur cerēja veidot mākslinieka karjeru. Taču gaidīto panākumu mākslā nebija, un Karloss pastāvīgi cīnījās ar naudas trūkumu. Viņa interešu loks bijis plašs – līdzās dažādiem gadījuma darbiem, tostarp par taksometra šoferi un pārdevēju alkohola tirgotavā, viņš koledžā studējis filozofiju, literatūru un rakstniecību, interesējies arī par visu okulto. Tālaika paziņas viņu atceras kā neliela auguma (ap 165 cm), melnīgsnēju, druknas miesasbūves puisi, kuram piemītis nepārspējams stāstnieka talants un hipnotizējošs tumši brūno acu skatiens. 1960. gadā Karloss apprecējās ar Mārgaretu Runjanu, kura par šo laiku vēlāk izdeva memuārus *Maģiskais ceļojums kopā ar Karlosu Kastaņedu*. (Jāpiebilst, ka Karloss par šādu eksisveias iniciatīvu nav bijis sajūsmā un pat centies kavēt šīs grāmatas iznākšanu.) Mārgareta atceras, ka taja laikā abi daudz nodarbojušies ar okultiem eksperimentiem – mirušo garu izsaukšanu. Karloss milējis fantazēt, izdomāt dažādus tēlus un notikumus. Ta reiz viņi abi ar Mārgaretu izdomājuši stāstu par kādu sievieti, kas dzīvo Losandželosā. Bet pēc kada

KARLOSS SESARS SALVADORS ARANA KASTAŅEDA

† Dzimis Peru, Kahamarkas pilsētiņā.

† 1957. gadā iegūst ASV pilsonību.

† 1960. gadā apprecas ar Mārgaretu Runjanu.

† 1961. gadā piedzimst Kārltons Džeremijs Kastaņeda, un dzimšanas apliecībā Karloss tiek ierakstīts kā tēvs.

† 1962. gadā Karloss iegūst bakalaura grādu Kalifornijas universitātē (UCLA).

† 1973. gadā viņš iegūst doktora grādu Kalifornijas universitātē.

† 1973. gadā izšķiras no Mārgaretas Runjanas un sarauj attiecības ar dēlu

† 1993. gadā Lasvegasā apprecas ar Florindu Donneri-Greju.

† 1998. gada 27. aprīlī nomirst no aknu vēža.

laika izrādījies, ka sieviete ar tieši tādu vārdu un dzīvesvietu patiešām ir reāla persona. Šo sagādīšanos kopumā tomēr skeptiski noskaņotā Mārgareta apraksta kā maģisku zīmi.

1959. gadā Kastaņeda iestājās UCLA Kalifornijas universitātē, kur pievērsās etnogrāfijas un arheoloģijas studijām profesora Klementa Meigana vadībā. Viens no studiju uzdevumiem bija intervēt kādu "dabisku" indiāni, ko Karloss arī paveicis. Par šo darbu Kastaņeda saņēmis A – augstāko atzīmi.

Taču drīz vien Kastaņeda studijas pametis, iespējams, arī materiālo grūtību dēļ.

Mārgareta atceras, ka viņš sācis pazust uz vairākām dienām, paskaidrojot, ka dodas tuksnīs medītēt. Drīz vien pāris izšķīrās, tāču neilgi pirms tam, 1961. gadā, pasaule bija nācis Kārļtons Džeremijss Kastaņeda, kura dzimšanas apliecībā Karloss tika ierakstīts kā oficiālais tēvs. Tomēr ir versija, ka zēna bioloģiskais tēvs ir cits vīrietis. Taja pašā laikā Karloss arī iesāka darbu pie manuskripta, kam bija lemts kļūt par grandiozu slavu iemantojušajām *Dona Huana mācībām*.

Liktenīgā sastapšanās autoostā

Dona Huana mācības iesākas ar to, ka jaunais Karloss kādā nomalā autobusa pieturā Arizonā tiek iepazīstināts ar donu Huanu, ja ki cilts indiāni, kurš zinātkārajam antropoloģijas studentam tiek stādīts priekšā kā ļoti zināšs ārstniecības augu jautājumos. Lai gan ārēji dons Huans izskatās pēc parasta veca indiāņa, Karloss saprot, ka aiz šīs ikdienišķās ārienes slēpjas kas vairāk. Dons Huans caur urbjoši paskatās Karlosam acīs – no šā skatiena viņam pārskrien šermuļi pār kauliem, jo skatienam piemītis neparasts spēks, – un gluži negaidot piekrit dalīties savās zināšanās par psihotropajiem augiem, kādus indiāņi lieto savos rituālos.

Karloss dodas līdz donam Huanam uz rituālu Sonoras tuksnesī un arī ieņem nedaudz šā maģiskā kaktusa. Karloss vizijās ierauga caurspīdīgu, melnu suni, kurš, kā teic dons Huans, esot Meskalito, pārdabisks gars. Meskalito klātbūtne esot zīme, ka Karloss ir izraudzīts īpašo zīmību apguvei. *Mācību* teksts ir veidots kā skolotāja dona Huana un mācekļa Karlosa sarunu sērija. Tieši dons Huans esot bijis tas, kurš ieteicis visu notiekošo kārtīgi pierakstīt, un tādā veidā Karloss labāk tikšot galā ar savu ego. Uzveikt ego jeb sevis svarīgumu ir viens no galvenajiem dona Huana mācību postulātiem. Karloss pieredz neizskaidrojamus un savādus atgadījumus, kurus viņš pats uzskata par halucinācijām. Taču dons Huans nebeidz atkārtot, ka tas viss – runājoši kojoti, parasta koka zara pārvēršanās neredzētā briesmonī – ir tikpat īsts kā Karlosa parastā ikdienas dzīve. Tas vienkārši ir cits veids, kā uztvert tā saucamo realitāti. Grāmatas beigās Karloss šausmās bēg no Sonoras tuksneša, jo piedzīvotais ir krietni sašķobījies viņa palāvbību uz savām spējam noteikt, kas pastāv reāli un kas ne.

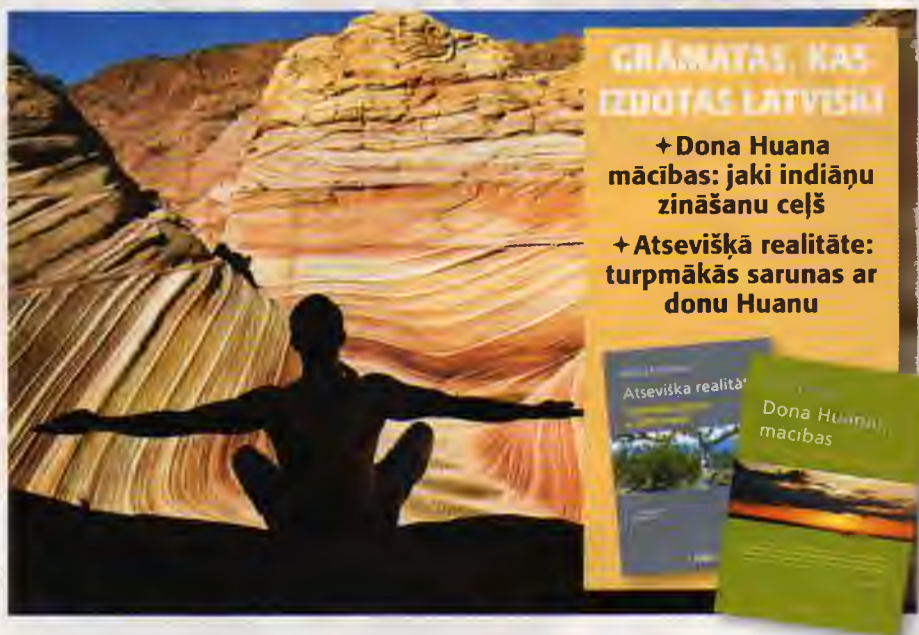
Grāmatas pārdošanas skaitlei pārspēja jebkuras cerības. Tajā laikā Kalifornijā mudzēja no "citu realitāti" alkstošiem hipijiem. Strauju popularitāti bija guvusi arī sintētiskās narkotikas *LSD* lietošana un dažādi citi "realitātes paplašināšanas" veidi. Karloss Kastaņeda bija trāpījis uz istā vilņa un kļuva par vienu no šā laikmeta ikonām. Modē nāca indiāņi, seno Meksikas šamaņu mantojums un psi-

hotropie augi. Kastaņedas fanu pulkā bija arī, piemēram, *The Doors* solists Džimss Morisons, kurš apgalvoja, ka viņa iemājois kāda miruša indiāņa gars.

Pēc *Mācību* izdošanas Karloss atgriezās universitatē – sacerējumu viņš pasniedza kā dokumentālu antropoloģijas lauka pētījumu. Un, lai gan jau tolaik skeptiķi apšaubīja šā darba autentiskumu, tomēr nevienam būtisku iebildumu nebija. Karloss turpināja rakstīt, un drīz cita pēc citas nāca klajā vēl trīs dona Huana pasaulei veltītas grāmatas: *Cita realitāte*, *Celojums uz Ikstlanu* un *Spēka stāsti. Ar Celojumu uz Ikstlanu* viņš 1973. gadā aizstāvēja arī antropoloģijas zinātņu doktora grādu.

*Magam realitāte –
pasaule, kādu mēs
visi zinām, – ir tikai
apraksts, kas ticis
uzspiests jau kopš
piedzimšanas brīža.
(Dona Huana mācības)*

Karlosa vislabāko grāmatu. Vienlaikus pieaug spēkā strīdi par to, vai Kastaņedas pieredze ir fikcija vai ne. Taču kritiķiem nav pārliecinošu pretargumentu. Tad 1973. gadā žurnāla *Time* žurnāliste Sandra Burtona kādā publikācijā uzraksta, ka Kastaņeda ir melojis attiecībā par vecumu, kā arī savu izcelsmes valsti – viņš dzimis Peru, nevis Brazīlijā, kā iepriekš tika apgalvojis. Savukārt kāds cits Kastaņedas kritiķis Ričards de Mille 1976. gadā norāda uz neskaitāmām pret-runam un nepilnībām Kastaņedas "lauka darba atskaitēs": "Deviņos gados, ko Karloss pavadījis kopā ar donu Huanu, vācot augus un medijot dzīvniekus, viņš tā arī nav iemācījies nevienu pašu indiāņu valodas vārdu šo augu un dzīvnieku apzīmēšanai." Tāpat de Mille apvaino Kastaņedu arī plaģiātismā, norādot uz kādu vietu indiešu mistiķa Ramačarakas rakstos. Vārdu sakot, pieaug spēkā viedoklis, ka Kastaņeda savu mistisko pieredzi guvis nevis Sonoras tuksnesī, bet gan Kalifornijas universitātes bibliotēkā. Vairākums antropologu tomēr uzskata, ka pilnīgs *feiks* Kastaņedas darbi nav un to autoram ir bijuši kontakti ar indiāņu šamaņiem. Lai kā tur arī būtu, pēc 1973. gada Kastaņeda vairs ipa-

Katra nākamā grāmata joprojām ir pilna pārsteidzošu viziju, taču pamazām mainās stāstījuma fokuss – dons Huans maca Karlosam, kā halucinogēnie augi nebut nav galvenais, tie ir tikai palīgīdzekļi, lai tiktu sasniegta "cita realitāte", un augu lietošana nepieciešama vienīgi tāpēc, ka Karloss kā Rietumu civilizācijas produkts ir īpaši nejūtīgs un cietaurains eksemplārs. Patiesībā "redzēt" citu realitāti iespējams arī bez šiem augiem, un tieši tas ir jāapgūst. Halucinogēnie augi nepieciešami vien iesācējiem mācekļiem.

Daudzi uzskata *Celojumu uz Ikstlanu* par

ši necenšas iebilst pret kritiskajām atsauksmēm. Iespējams, galvenais iemesls ir nevis vienaldzība pret pasaulīgo antropologa slavu, bet gan tas, ka ap šo laiku viņš jau oficiāli ir kļuvis par miljonāru (pirmo miljonu viņa kontā ienesa tieši *Celojums uz Ikstlanu*). Karloss sāk noslēgties no ār pasaules, veidot savu alternatīvo vidi. Lai gan rakstnieks joprojām sastopams Holivudas partijās, viņš sāk izvairīties no fotogrāfiem un aizliedz sarunas ar viņu ierakstīt diktofonā, apgalvojot, ka cenšas izpildīt dona Huana vēlēto: būt "ne sasniedzamam". Karloss sak pārcirst saiknes

Kamēr vien tu jūties
kā vissvarīgākā būtne
zemes virsū, tu nespēj
reāli novērtēt apkārtējo
pasauli.

(Celojums uz Ikstlanu)

ar pagātni – pilnībā pārtrauc jebkurus sakarus ar dēlu Karltonu Džeremiju un viņa māti. Viņš “pazudina” arī savu iedvesmas avotu donu Huanu – 1977. gadā iznākušajā grāmatā *Otrais spēka loks* Kastaneda apraksta, ka dons Huans nu pilnībā iegājis “cita realitātē”, pārvēršoties par ugunīgu enerģijas lodi. Ap šo laiku viņš arī sāk pulcēt ap sevi sieviešu sekotāju pulciņu. Pirmās un vistuvākās no tām ir Regīna Tāla, Marianna Simko un Ketlina Polmane – visas esošās vai bijušās Kalifornijas universitātes studentes. Jaunās sievietes sāk dzīvot kopā ar Karlosu un visas arī līdzīgi nogriež matus – sportiskas, blondas zēngalviņas. Lai izdzēstu “personīgo vēsturi”, sievietes maina vārdus: Simko kļūst par Taišu Abelāru, bet Regīna Tāla – par Florindu Donneri-Greju, savukārt Polmane nodēvē sevi par Karolu Tīgsu. Redzamākā no šīm trim bija Florinda – laikabiedri apgalvo, ka harismā un personības spēkā viņa nebūt nav atpalikusi no paša Karlosa. 1993. gadā viņa apprecas ar Karlosu. Drīz vien Abelāra un Donnere publicē pašu sarakstītas grāmatas par šamanismu un mistisko pieredzi. Tāpat kā Karloss, šīs sievietes nevēlējās tikt fotografētas un bieži vien izmantoja dažādus segvārdus, tāpēc versijas par viņu dzīvi un izcelsmi atšķiras. 1977. gadā šim vistuvāko lokam pievienojas arī Patrīcija Partina, kura pieņem Nuriņas Aleksanderas vārdu.

Kastanedam bija arī neskaitāmi citi sekotāji, kuri apmeklēja pusslepenās meistarklases, ko viņš mēdza organizēt savā mītnē. Istenam karotājam, kā Karlosam tika mācījis dons Huans, bija jāpārtrauc visas saiknes ar pagātni, tāpēc bieži vien šie sekotāji – pārsvarā jaunas sievietes – pārtrauca tikties ar savām ģimenēm, mainīja dzīves un darba vietas. Bieži vien iesvētīšana sekotāju tuvākajās aprindās bija saistīta ar to, ka jaunās sievietes kļuva par Karlosa mīļākajām. Rakstniece Eimija Vollesa, kura bija viena no Kastanedas mīļākajām, divdesmitā gadsimta 70. gados savā atmaskojošajā darbā

Burvja mācekle: mana dzīve ar Karlosu Kastanedu (The Sorcerers Apprentice: My Life with Carlos Castaneda) raksta, kā drīz vien nonāksusi gultā ar Karlosu. Kad viņa satraukusies, ka varētu palikt stāvokli, Karloss pielēcis no gultas un iesaucies: “Stāvokli? Neiespējami! Maga sperma nav cilvēciska, un neskalot āra, miļā! Tā izdedzinās tevi visu cilvēciskumu.” Kastaneda nepieminēja vasektomiju, ko bija veicis pirms dažiem gadiem. Eimijas un Karlosa sakars turpinājies vairākus mēnešus.

Septiņdesmito gadu beigās un astoņdesmito sākumu Kastaneda aizvada noslēgti, tomēr 80. gadu beigās, iespējams, arī tāpēc, ka grāmatu noiet pamazām sāk mazināties, Karloss un viņa tuvākās līdzgaitnieces nolēmj izplatīt tā saukto *Tensegrity*. *Tensegrity* ir Kastanedas un viņa tuvāko sekotāju izveidota īpaša kustību tehnika, kaut kas līdzīgs taiči, ar karatē un modernās dejas elementiem. Deviņdesmito gadu sākumā pat tiek dibināta oficiāla organizācija – *Cleargreen* asociācija. Starp citu, tā pastāv joprojām, un tai ir sava mājaslapa internetā: www.cleargreen.com. *Tensegrity* semināros melnā tērpušās sievietes demonstrēja šos īpašos vingrinājumus jeb maģiskās kustības publikai. Dalība seminārā maksāja līdz pat 1200 dolāriem, kas 90. gadu sākumā nebija maza nauda. Semināru dalībnieki varēja iegādāties arī T kreklus ar uzrakstu “Svarīgums nogalina – veic *Tensegrity*”.

Tika uzskatīts, ka, citīgi izpildot *Tensegrity* vingrinājumus, cilvēks uzlabo veselību un uzkrāj enerģiju, kas dod iespēju “redzēt”. Istenam karotājam un magu māceklim vienmēr bija jābūt spēkpilnam, jebkura slimība tika uzskatīta par vājuma pazīmi. Tāpēc tie sekotāji, kam bija kādas veselības problēmas, tika palūgti atstāt grupu. Deviņdesmito gadu sākumā Karloss bieži vien tika apgalvojis sekotājiem, ka, līdzīgi donam Huanam, nemirs kā parastie cilvēki, bet gan dosies “citā realitātē” kā liesmojoša, “ieckšējās uguns” iededzināta lode.

Nāve – skandāls

Lai nu kā, turpmākie notikumi nerisinājās par labu Karlosam. 1997. gada vasarā viņam tika diagnosticēts aknu vēzis. Šis fakts tika stingri turēts noslēpumā. Tuvākās sekotājas izmisīgi centās izlikties, ka nekas īpašs nenotiek, un *Tensegrity* nodarbības turpinājās kā līdz tam, vienīgi bez Karlosa klātbūtnes. Tika izmēģināti visdažādākie alternatīvās medicīnas līdzekļi, taču veltī – slimība progresēja. Karloss strauji sakritās un centās neatstāt grupas mītni. Sekotājas sāka gatavoties nenovēršamajam kamēr sazāļotais lideris grimta narkotiskā snaudā, viņas sāka iznīcināt dokumentus. Pienāca liktenīgais 1998. gada aprīlis. Kāds paparaci, kurš jau ilgaku laiku, dežurējot automašīnā, bija novērojis Karlosa “ģimenes” mītni, pamānīja neparastu rosiņu šķīta, ka imētnieki gatavojas izvākties. 72 gadu vecumā Kastaneda nomira kā parasts cilvēks, nevis ugunīga lode un tika kremēts. (Neviens nezina, kas notika ar pelniem. Ir versija, ka sekotājas tos izkaisījušas Sonoras tuksnesī.) Dažas dienas pēc Karlosa nāves nozuda arī Florinda, Taiša, Kerola un Patrīcija... Eimija Vollesa uzskata, ka, visticamāk, visas viņas izdarījušas pašnāvību, aizejot tuksnesī.

Izplatījās baumas. Pat tuvāko sekotāju vidū daudzi nezināja, ka viņu elks mirst ar vēzi. Daudzi bija izmisumā – kā tad tā, lideris nebija aizgājis, kā magam pienākas. Tomēr *Cleargreen* turpināja pastāvēt, un arī *Tensegrity* nodarbības turpinājās. Plašsaziņas līdzekļi par Kastanedas nāvi uzzināja tikai pēc diviem mēnešiem. Kad beidzot tas notika, *Cleargreen* dalībnieki vienkārši pārstāja atbildēt uz zvaniem. Taču drīz vien viņi izplatīja paziņojumu, ka Karloss esot “atstājis pasauli līdzīgi donam Huanam un ieguvis pilnu brīvību”.

Ar laiku jautājums par to, vai dons Huans ir bijis reāla persona vai ne, zaudē aktualitāti. Ja arī nav bijis, šis ir aizraujošais stāsts, un vienkārši dažreiz ir labi uzdot jautājumu: vai aiz šīs realitātes neslēpjas vēl kāda cita? ☹

MAGISKAIS PIELIEKAMAIS

Dažādu kaišu un saslimšanu gadījumos ne vienmēr jāstiepj roka pēc pamatīgas medikamentu devas. Talkā var nākt dārzā atrodamās dabas veltes – bietes uzveiks galvassāpes, kartupelis palīdzēs cīņā ar gastrītu.

Konsultējis dziednieks un pirtnieks
ZIEDONIS KĀRKLĪNS

▼ *Coija Poznaka*

SOLĪ AN DABAS RITĒJUMU

Iekļaujot dārzeņus un augļus ikdienas ēdienkartē, nevajadzētu aizmirst, ka dabai ir savs ritējums. Vislabāk dārzeņus ēst vēl nekonservētus un nesālītus, tikko no dobes. Katrā gadalaikā jāizvēlas tieši tās veltes, ko daba dod, piemēram, rudens ir lieliski piemērots ķirbju baudīšanai. Ilgstošai glabāšanai apstrādātas dabas veltes uzturā jālieto tad, kad tās vairs nav pieejamas svaigā veidā.

KĪRBIS

Pirmās zāles kaulu problēmu gadījumos. Ķirbis stiprina sirdi, palīdz uzveikt aknu un nieru slimības, ieteicams hepatīta slimniekiem. Dārzenis viegli uzsūcas organismā, jo ir bagāts ar šķiedrvielām. Tīra un spēcina novājinātu organismu, uzlabo asins sastāvu. Glāze ķirbja novārījuma, sajaukta ar medu, noder pret bezmiegu, trauslu miegu. Ķirbis ir viens no dārzeņiem, kam apēdams itin viss, izmetamas vien sēklu čauliņas. No mizām var gatavot sukādes, kas ir veselīgs kārumš. Savukārt mikstums, samaisīts ar dzērvenēm, ir lielisks saldaļs ēdiens.

Atsākam rubriku
Tautas aptieka.
Šoreiz par ekspertu
esam pieaicinājuši
tautā iemīļotu
dziednieku un
pirtnieku Ziedoni
Kārklīnu.

KARTUPELIS

Tautā saukts par otro maizi, kartupelis ir universāls dažādu kaišu ārstēšanā, taču ar tā lietošanu nevajadzētu pārcensties, jo draud pieņemšanās svarā. Palīdz nieru un kuņģa slimību gadījumos, taču diabētiķiem šo dārzeņi nevajadzētu lietot uzturā, jo tajā ir daudz cietes. Noder gastrīta, caurejas un asinšvadu slimību ārstēšanā un profilaksē. Svaigi rīvētu kartupeli var likt uz apdegumiem uzreiz pēc to noskalošanas ar aukstu ūdeni. Kartupelis ārstē locītavu sāpes, dažādas alerģijas, tahikardiju un hipertoniju. Onkoloģijas slimniekiem tiek ieteikta kartupeļu ziedu tēja. Ja ir liels nogurums, trīs reizes nedēļā dzerams ūdens, kurā vārīti kartupeļi. Dārzenī esošais kālijs palīdz arī novērst krampjus.

PUKĶĀPOSTS

Ļoti maigs un saudzīgs dārzenis, tāpēc vārītā vai sautētā veidā noder dažādu zarnu slimību remdēšanai. Palīdz ārstēt elpošanas slimības, ieteicams arī cukurslimnieku uzturā. Tāpat pukkāposts palīdz uzveikt nomāktu garastāvokli, tāpēc piemērots ilgstoši guļoņiem slimniekiem. Dārzenī ir daudz vitamīnu, arī fosfors un dzelzs. Tas ir spēcīgs atspirdzinājums ķermenim.

Kartupeļu sula Tukšā dūšā izdzerta kartupeļu sulas glāzīte palīdz ārstēt divpadsmit pirkstu zarnas čūlu un sekmē kuņģa darbību. Savukārt dzemdes miomas slimniecēm ik rītu jāizdzer pusglāze no rozā kartupeļa izspiestas sulas.

SARKANĀ BIETE

Noder cilvēkiem ar visa veida dziedzeru traucējumiem, arī kuņģa, nieru un zarnu slimniekiem. Biete palīdz atjaunoties asins sastāvam, tāpēc ieteicama anēmijas slimniekiem un sievietēm menstruāciju laikā. Tā mazina temperatūru, ārstē plaušu iekaisumus, izvada no organisma lieko kāliju, tādējādi attīrot asinsvadu sienīgas. Uz deniņiem vai pieres uzlikta biešu šķēlītes likvidē galvassāpes.

Biešu sula Ļoti svarīgi biešu sulu pēc izspiešanas četras vai piecas stundas nostādināt, jo tās sastāvā ir viegli indīgas vielas, kas var izraisīt sliktu dūšu. Sulai pastāvot, tās izgaro. Sula palīdz plaušu iekaisumu gadījumos, taču nav ieteicama gastrīta slimniekiem.

RUTKS

Spēcīgs dārzeņis, tāpēc vajadzētu uzmanīties, lai to nepārdozētu. Tas palīdz tikt vaļā no žultsakmeņiem, nierakmeņiem un urīnceļu akmeņiem, noder smagu infekcijas slimību gadījumos, uzlabo asins sastāvu un asinsriti. Labs palīgs vairogdziedzera slimniekiem. Rutku salāti ieteicami pirms maltītes, jo uzlabo apetīti, uzveic nogurumu, palīdz organismam atjaunoties. Nav ieteicams gremošanas sistēmu čūlu gadījumos. Sārīvētus rutkus var likt uz sāpošām locītavām vai zilumiem – palīdz sadziedēt traumu. Savukārt rutku lapas liekamas uz strutojošām brūcēm un palīdz tikt vaļā no ekzēmas.

Rutku sula Iežējot galvas ādu ar rutku sulu, mazinās matu izkrišana. Ar medu sajaukta sula palīdz cīņā pret klepu un saaukstēšanos. Veselīgai ādai gatavojama maska no karotes medus, karotes krējuma un rutku sulas. Tā pusstundu jātur uz sejas, lai āda attīrītos, atjaunotos un kļūtu maigāka.

SKAISTUMAM

Cīņā ar uzburbušu ādu palīdz īpaša maska: ņem burkānu biežumus, kas palikuši pēc sulas izspiešanas, pievieno krējumu, olas dzeltenumu un klāj uz sejas. Maska atjauno ādu un padara to maigu.

KOLRĀBIS

Bagātīgs fosfora, magnija un kālija avots. Ļoti noder asinsvadu slimību gadījumos, novājinātiem un nervoziem sirds slimniekiem, tāpat arī aknu un nieru slimību, liesas ārstēšanā, pret mazasinību. Kolrābi vārīt nav ieteicams, jo jau desmit minūšu laikā zūd puse tajā esošo vērtīgu vielu.

BURKĀNS

Oranžajā dārzeņī paslēpies lērums organismam nepieciešamu vitamīnu un minerālvielu, kas palīdz imunitātes stiprināšanā. Burkānu lietošana uzturā uzlabo mātes piena kvalitāti, zarnu stāvokli un acu veselību, palīdz uzveikt klepu, aizsmakumu, arī dažādas urīnceļu slimības. Svaigu burkānu vēlams lietot pret aizcietējumiem. Savukārt diabēta slimniekiem ēdienkartē ierakstāms tikai vārīts burkāns, jo svaigajos ir pārāk daudz cukura. Regulāra burkānu ēšana uzlabo ādas, matu un nagu stāvokli. Virīšiem tie noder pret impotenci.

Burkānu sula Dienā izdzerti 200 grami burkānu sulas pazemina holesterīna līmeni un asinsspiedienu. Stomatītu palīdzēs uzveikt mutes skalošana ar sulu, kas atšķaidīta ar ūdeni, savukārt iesnu gadījumā nāsis ieteicams pilināt burkānu un alveju sulas sajaukumu. Tīrai sulai piejaucot nedaudz eļļas, burkānos atrodamais karotīns organismam kļūst vieglāk uzņemams un lieliski palīdz atveseloties pēc infarkta. ☺

Kā bērnam nodrošināt laimi, bagātību un veselību

2012. gada decembrī tika solīts pasaules gals. Tā vietā saņemām garas brīvdienas – kalendārā svētku dienas iekrita tā, ka divreiz pa piecām dienām varējām atpūsties. Sekas tam jūtamas šoruden – Latvijā īsts bērnu dzimšanas bums. Padomnieks ielūkojas tautas gudrību lādē.

▼ *Evija Pozņaka*

DIENAI IR NOZĪME

- ✦ Pirmdienā dzimušam bērnam esot piepildīts mūžs, bet sestdienā dzimušam – tukšs.
- ✦ Ja bērns darbdienā dzimst, tad būs strādīgs, ja svētdienā – slinks un greznuma mīlotājs.
- ✦ Pirmdienā, trešdienā un ceturtdienā dzimušie esot mudīgi uz darbu.
- ✦ Piektdienā dzimuši bērni varot redzēt raganas.
- ✦ Bērni, kas dzimuši naktī no sestdienas uz svētdienu ap pusnakts laiku, esot lieli burvji un pesteļi.
- ✦ Svētdienā dzimušie bērni ir laimīgi, un tiem visi darbi padodas.

Vieglas dzemdības

Lai atvieglotu dzemdību sāpes, tajā laikā jātaisa viss vaļā: skapji, atvilktnes un grāmatas. Dzemdētājam jāatpin mati un jāatpogā visas pogas.

Bagātības un izdevīgu laulību programmēšana

Ja tikko piedzimušu bērnu vispirms ietin galdautā, tad tam bagāta dzīve. Ja grib, lai dzīvē bērni ātri un izdevīgi apprecas, jaundzimušajai meitenītei uzliek virsū viriešu bikses, bet puikam uzklāj brunčus.

Kāju kustinātājs – ceļotājs

Ja mazs bērns guļot kājas kustina, tad tas izaudzis būs liels ceļotājs.

Resnā baļa un kaķa sūds

Jaundzimis bērns līdz kristībām (vārda došanai) jāsauc par suņa vai kaķa sūdu, lai nepiesitas kāds jaunums. Pēc vārda došanas bērnu sargā došanas bērnu sargā engēļi. Mazu bērnu nevajag uzrunāt mazos vārdos: par cāļi, pelīti vai mazulīti, tad viņš neizaug stiprs. Pirmajās nedēļās bērns jāsauc par baļļu, kuilēnu, lāci un milzi.

Mēness apspidēts

Ja, bērnam piedzimstot, spīd mēness, tad vajag izslēgt gaismas un ļaut, lai mēness mazuli apspīd. Tad laimīgs mūžs garantēts.

Trīs krusti

Bērnam piedzimstot, uz logiem jāsavēl trīs krusti, lai velns nenāk pie vēl nekristītā bērna un nesamaina.

Kristību diena

Vislabāk un pareizāk ir puikam ņemt divus krusttēvus un vienu krustmāti, bet meitenei – divas krustmātes un vienu krusttēvu, tad izaug čakls, skaists un laimīgs. Par krustvecākiem jāizvēlas tādi cilvēki, kuru īpašības un statusu grib novēlēt savam bērnam.

Kristību dienā bērnam blakus jāliek maize, nauda un grāmatas lapa, lai bagāts un gudrs.

Sešu nedēļu paslēpes

Mazu bērnu sešas nedēļas nevajag svešiem rādīt, lai nenoskauž. Ja tomēr kāds svešs redz, tad vajag ap delmu apsiet sarkanu diegu ar deviņiem mezgliem. Ja kāds svešais saka: cik smuks bērns, jāatbild: "Tev pakaja smukāka!"

RĪTS UN VAKARS

- ✦ Naktī dzimušie bērni esot visspirtākie un visveselīgākie.
- ✦ Bērni, kas dzimst pa dienu, nodrošina sev vieglu dzīvi.
- ✦ Bērni, kas dzimuši, saulītei lecot, ir apdāvināti.
- ✦ Jaunā mēnesī dzimušie ilgi saglabānot jaunību.
- ✦ Ja bērns dzimst no rīta, būs nemierīgas dabas, ja pēcpusdienā – lēnas dabas.
- ✦ Ja bērns piedzimst ap pusnakti, jāreķinās, ka dzīvē viņam būs divējāds raksturs.

Naudas vanna

Kad bērnu pirmo reizi vannā jāņem naudas gabali, lai bagāta dzīve. Bērnu pirmo reizi mazgājot, jārunā par darbu, lai jaundzimušais čakls.

Stila izjūtas garantija

Pirmajai bērna cepurītei jābūt zaļai, tad ir garantija, ka bērnam visas drēbes piestāvēs.

Tā kā mūki bija viduslaiku garīgā elite un obligāts viņu pienākums bija mācīties lasīt, klosteri analfabētiskajā pasaulē bija sava veida zinātnes, izglītības un mākslas ligzdas. Viņu vidū vienmēr īpaši izcēlušies augustinieši, kas dabiski izauga no paša Augustīna filozofijas un teoloģijas mīlestības.

▼ *Anele Moroza*

Viduslaikos uzskatīja, ka viss labais cilvēkā nāk no Dieva, bet sliktais no Ādama. Kliba kāja, grūta galva un šķielējošas acis bija iedzimtā grēka sekas. Tagad katrs interneta portāls paskaidros, ka iedzimtību nosaka gēni. Acu un matu krāsa, atšauts mazais pirkstiņš, turot kafijas tasīti, vai nespēja sasniegt orgasmu -- tas viss ir atkarīgs no gēniem. Kopš amerikāņu molekulārbiologs Dīns Heimers paziņoja, ka atklājis gēnu, kas ietekmē cilvēka reliģiozitāti, varam būt droši, ka arī to, vai grāmatveikalā apstājamies pie ezoteriskās literatūras plauktiņa un ticam karmas likumiem, nosaka gēni. Dieva gēns, ko zinātnē pazīst ar kodu VMAT2, ir atbildīgs par to, ka cilvēks ir predisponēts ticēt augstāko spēku eksistencei, un rada sajūtas, kas tiek saistītas ar mistisku pieredzi. Visticamāk, VMAT2 piemitis arī Gregoram Mendelīam – pirmajam personvārdam gēnu zinātnes vēsturē. To tik droši var apgalvot tāpēc, ka Mendelis bija augustiniešu mūks. Deviņpadsmitā gadsimta sešdesmitajos gados viņš pētīja parastos zaļos zirnīšus (latīņu nosaukums *Pisum sativum*) un radīja teoriju par cēloņiem, kas vecāku īpašības nodod atvasēm. VMAT2 noteikti bijis arī visslavenākā augustiniešu mūka Mārtiņa Lutera DNS molekulā. Pēc milzīgām šaubām un sevis šausīšanas tieši augustiniešu ordeņa klosterī pār Luteru nāca atklāsme, kas lika pamatus viņa veikto reformu pamatakmenim – teoloģiskajai doktrinai, kura sludina: *Sola Scriptura, Sola Fide, Sola Gratia* (Tikai Svētie Raksti (Bibele), tikai ticība un tikai žēlastība).

AUGUSTĪNS UN MĪLESTĪBA

Pirms Augustīns kļuva par ceļazīmi, kas rāda virzienu, kā sekot Kristum, viņš, līdzīgi kā daži citi svētie (atcerēsimies kaut vai Francisku), bija vairāk hedonisma nekā askētisma piekritējs. Augustīns piedzima 354. gadā berberu ģimenē Ziemeļāfrikā, mūsdienu Alžīrijā. Ta kā tolaik viņa dzimtene piederēja Romas impērijai, biznesa un kultūras valoda bija latīņu. Jaunībā viņš ieguva klasisku izglītību – pārzināja Cicerona un Vergilija sacerējumus. Augustīns ātri vien sāka dzīvot kopā ar kādu sievieti, kas viņam dzemdēja ārļaulības dēlu Adeodatu. Kartāgā viņš kļuva par atzītu retorikas pasniedzēju un devās uz Milānu Itālijā, kur kļuva par galma retorikas profesoru. Trīsdesmit trīs gadu vecumā Augustīna dzīvē notika lūzums. Viņš nokristījās, bet visu savu kaisli un mīlestību, kas iepriekš piederēja antikajai filozofijai, novirzīja uz teoloģiju un kļuva par vienu no pašiem izcilākajiem kristīgajiem domātājiem. Savā fundamentālajā sacerējumā *Atzīšanās (Confessiones)* Augustīns atceras šo savu mistisko pārveidi. Viņš sēdējis zem vīģeskoka, kad pēkšņi izdzirdējis balsi, "kas plūda no kaimiņu mājas un dziedāja tonalitātē atkal un atkal atkārtoja meitenes vai zēna balsi: ņem un lasi, ņem un lasi (*Tolle lege! Tolle lege!*)". Augustīns tūdaļ aizsteidzās pie apustuļu grāmatas, atvēra to un "savas sirds klusībā izlasīja pirmo rindkopu, kuru satika viņa acis". Tas bija rindas no Pāvila vēstules romiešiem.

Augustīns radījis interesantas teorijas gan

par cilvēka psihi, gan par medicīnu, izglītību, reliģiju (viņa centieni izgaismot pašus dziļākos dvēseles nostūrus atklās to tumšo jomu, ko vēlāk nosauks par zemapziņu). Viņš ir pirmais kristiešu domātājs, kas cilvēku redzēja kā vienotu būtni, kuru veido ķermenis un gars. Augustīnam iemīļotākais tēls, lai raksturotu ķermeņa un dvēseles attiecības, bija laulība – tavs ķermenis ir tava sieva. Sākotnēji šie divi elementi bija perfektā harmonijā, bet pēc cilvēces krišanas grēkā tie piedzivoja dramatisku savstarpēju cīņu. Augustīns uzskatīja: ja cilvēka dzīvē nav mīlestības, tā ir pilna iznīcības, jo mīlestība ir cilvēka būtība. Tāpat kā smagums kustina ķermeņus, mīlestība – dvēseles. Viņš izveidoja komplicētu mīlestības definīciju, kurā izdalīja dažādus mīlestības veidus: mīlestība kā iekāre, kas tiecas pēc tā, ko mīl, un var pārvērsties par libido; mīlestība kā prieks, ja tās vēlme ir apmierināta; mīlestība kā bailes, ja mīļotā sasniegšana ir apdraudēta; mīlestība, kas skumst par zaudējumu; mīlestību uz Dievu. Mīlestība ir tā, kas virza visu cilvēka darbību, tā rosina gan uz labo, gan arī uz ļauno.

Viņš izveidoja komplicētu mīlestības definīciju, kurā izdalīja dažādus mīlestības veidus: mīlestība kā iekāre, kas tiecas pēc tā, ko mīl, un var pārvērsties par libido; mīlestība kā prieks, ja tās vēlme ir apmierināta; mīlestība kā bailes, ja mīļotā sasniegšana ir apdraudēta; mīlestība, kas skumst par zaudējumu; mīlestību uz Dievu.

MĀRTIŅŠ LUTERS: DEBESU VALSTĪBA UN BIEŽA PĒRŠANA

Visslavenākais augustiniešu mūks ir Mārtiņš Luters. Kaut gan mums viņš ir Luters un viņa mācības piekritēji tiek saukti par luterāņiem, viņš piedzima kā Luders, un vēl šodien arhīvos glabājas Erfurtes universitātes saraksti, kuros studiju laikā viņš reģistrēts kā Martinuss Luders no Mansfeldes.

Tolaik vienkāršais cilvēks debesu valstību iztēlojās citādi nekā mācītie teologi. Viņš tur redzēja bargu Dievu kā soģi. Jaunavu Mariju kā žēlsirdīgo māti un daudzus svētos aizbildņus kā palīgus, pie kuriem vērsties ik dienas. Pēc tautas ticējumiem, katram svētajam bija savas funkcijas: vieni gādāja par veselību, citi par turību, vēl citi – par mājas mieru. “Jau kopš bērnības bija pierasts, ka jābaidās un jānobāl, dzirdot Kristus vārdu. Man taču bija mācīts, ka viņš ir nepielūdzams un bargs manis tiesātājs,” vēlāk teicis

Kad Mārtiņš kļuva par “brīvo mākslu maģistru”, tēvs viņu turpmāk uzrunāja tikai uz jūs un nolēma, ka dēlam jāiestājas Juridiskajā fakultātē un jāklūst par tiesību doktoru.

Luters, ilustrējot, kā cilvēki viduslaikos uztvēra kristietību. Nebija iecerēts, ka Mārtiņš dzīvi saistīs ar reliģiju. Viņš izglitojās baznīcas draudzes skolā, jo tas tolaik bija vienīgais veids iegūt izglītību. Skola, kurai tēvs Hanss ar grūtībām savāca naudu, piederēja pie zemākajām masu izglītības iestādēm. Tur ar skolniekiem apgājās kā ar stūrgalvīgiem grēciniekiem. Atceroties Mansfeldes skolu, Luters vēlāk izteicās, ka tā bijusi “pirts, kurā plūda bailes un sviedri”. Skolotāji ar skolēniem apgājās kā “cietuma uzraugi ar zagļiem”. Vēl Luters teiks, ka tur neviens neko neiemācījās “biežās pēršanas, drebuļu un baiļu dēļ”.

Vēlāk Luters iestājās Erfurtes universitātē, kur biedru vidū izpelnījās iesauku

“filozofs”. No saviem universitātes pasniezdzējiem students uzzināja, ka Zeme ir nevis plakana, bet apaļa un ka Mēness rada paisyumu un bēgumu. Kad Mārtiņš kļuva par “brīvo mākslu maģistru”, tēvs viņu turpmāk

uzrunāja tikai uz jūs un nolēma, ka dēlam jāiestājas Juridiskajā fakultātē un jāklūst par tiesību doktoru. Tas ar laiku ļaus viņam kļūt par birģermeisteru un varbūt pat iegūt muižnieka titulu.

CILVĒKS, KURU DIEVS AICINĀJA CAUR NEGAISU

Taču tiesību studijas Mārtiņam nepadevās un gandrīz dzīvi. Izmišumā viņš apsvēra iespēju bēgt no pasaules klosteri. Krīze iestājās 1505. gada 2. jūlijā, kad Lutērs no universitātes kājām devās uz mājām, lai vēlreiz pārrunātu ar tevu savu likteni. Celā Mārtiņu pārsteidza negaiss, kas sagrieza zemi kopā ar debesīm, un tieši aiz Mārtiņa muguras iespēra zibens. Vēlāk viņš atcerējās, ka izbailēs no pēkšņas nāves sācis lūgties: "Svētā Anna, palidzi, es gribu kļūt par mūku." Vēlāk Lutērs sevi nosauca par cilvēku, kuru "Dievs aicinājis caur negaisu". Un, kaut gan tēvs Hanss bija satriekts un atsāka uzrunāt dēlu uz tu, Mārtiņš pārdeva visas savas grāmatas un iestājās ubagojošo augustiniešu eremītu kopienas klosteri. Tās bija iesauktas par Melno klosteri un pazīstams ar saviem īpaši stingrajiem statūtiem. Mārtiņa tēva sašutums par dēla izvēli skaidrojams ne vien ar to, ka ar šādu soli viņš pielika punktu labklājībai un ģimenes prestiža celšanai, bet arī ar to, ka tolaik klosteriem bija gaudzām apšaubāma slava – tie bija kļuvuši par izdaudzīnātiem netiklības perēkliem. Ari Erfurtes Melnajā klosterī nebija palicis gandrīz nekā no eremītu kopienas sākotnējiem ideāliem (augustiniešu ordenis radās 13. gadsimtā, apvienojoties vairākām eremītu kopienām, kas ievēroja Augustina regulu) – mūki nesekoja Augustina mācībai, kopiena jau sen vairs neubagoja, tai piederēja iespaidīgi zemes gabali, un klosteri pieņēma galvenokārt turīgus ļaudis. Tie nedaudzie, kas nāca no vienkāršās tautas, kļuva par tādiem kā bagātnieku kalpiem, kamēr tie, kas ieradās ar naudu un zinātniskiem grādiem, varēja nodoties liturģiskajai dzīvēšanai, askētiskiem vingrinājumiem un pārdomām par Biblii.

Lutērs kļuva par novici, gada laikā viņam bija jāapgūst augustiniešu statūti un jāpierāda sava piemērotība mūka stāvoklim. Viņš dzīvoja trīs metrus platā un divus metrus garā cellē, kurā atradās galds, soliņš, eļļas lampa un salmu matracis. Nekas personisks netika atļauts, un neapkurinātās celles durvis nebija aizslēdzamas, tajās bija ierīkota actiņa, pa kuru jaunatnācēju varēja novērot viņa instruktors – padzīvojis mūks, kam bija savam uzraugāmajam jānorāda uz ta grēcīgajiem paradumiem, jāpaskaidro, kur un kad jākrit pie zemes, jāmaca jaunais staigāt sikiem soliņiem, salīkušam, nolaištu skatienu. Īpaša uzmanība tika pievērsta klusumam – vienīgās atļautās skaņas cellē bija lūgšanu skaitīšana. Instruktors vienīgais drīkstēja iekļūt cellē un ar jaunpienācēju

Pēkšņi es jutu, ka esmu pilnīgi pārmainījies, piedzimis no jauna un kā caur atvērtiem vārtiem jau iegājis paradīzē. Visa Bībele ieguva pavisam citu jēgu.

izskaidrojās zīmēm. Vismaz reizi nedēļā mūkiem bija "atklāti, saprotami un pazemīgi" jāizsūdz grēki. Bet reizi mēnesī notika kopējā

grēksūdze – visi augustinieši, nometušies uz ceļiem, atzinās savās apgrēcībās. Piedevām grēksūdze bija savienota ar ziņu pienēšanu, jo varēja skaļi norādīt arī uz citu grēkiem. Lutērs klosterī mocījās, šausnīgās pašpārtumos, sodīja sevi ar stingriem gavēniem, jo nespēja savā sirdi un garā pildīt augustiniešu mūka ideālu – evaņģēlisko pilnību, kad grēkots netiek ne vien darbos un vārdos, bet arī domās. Divdesmit deviņus gadus vecais Lutērs bija kļuvis par teoloģijas doktora grāda īpašnieku, "tomēr gaisma, ko meklēju, joprojām nenāk pār mani".

Svarīgākais brīdis kristietības vēsturē nav vis tas, kurā Lutērs pie Vitenbergas pils baznīcas durvīm pienāgloja savas 95 tēzes, bet gan tas, kurā viņš piedzīvoja atklāsmi, kas vēsturē iegājusi kā Lutera Atklāsmē tornī. Tas notika brīdī, kad Lutērs, nošķīries kādā no cellēm Vitenbergas Melnā klosterā tornī, gatavoja lekciju par Pāvila vēstulēm romiešiem. Pēkšņi viņš sen pazīstamo tekstu ieraudzīja it kā no jauna. "Nu es jutu, ka esmu pilnīgi pārmainījies, piedzimis no jauna un kā caur atvērtiem vārtiem jau iegājis paradīzē. Visā Bībele ieguva pavisam citu jēgu." Pēc mokošiem iekšējiem pārdzīvojumiem Lutērs atklāja reformiskas mācības galveno postulātu par glābšanu vienīgi ticībā. Interesanti, ka viena no Dīna Heimera tēzēm vēsta, ka cilvēki, kam piemīt šis Dieva gēns VMAT2, pasauli uztver kā vienotu veselumu un izjūt dievišķo spēku klātbūtni, turklāt "bieži sen zināmas lietas pēkšņi ierauga kā jaunas".

AUGUSTĪNIEŠU MŪKU ALUS

Mūki esot sākuši brūvēt alu, lai apgādātu sevi ar alternatīvu dzērienu neūrajam dzeramajam ūdenim. Jau ļoti senos klosteru plānojumos iezīmētas telpas alus darītavai. Mūki šajā dzērienā dalījās gan ar ubagiem, gan svētceļniekiem, gan slimniekiem hospitāļos, kuri tika atvērti pie klosteriem. Ceļotāji alu, sieru un maizes gabalu varēja dabūt pret mazu ziedojumu ordenim. 15. gadsimtā tikai ģentē vien bija vairāk nekā 100 alus darītavu, no kurām desmit darbojās un pārvaldīja mūki. Augustīniešu alus ir ļoti populārs Vācijā, kur joprojām to brūvē īsti mūki īstā klosterī.

GREGORS MENDELS: BITES UN ZIRŅI

No klostera kā zinātnes inkubatora nāk arī ģenētikas pamatlicējs Gregors Mendels. Viņu nokristīja par Johanu, un bērniņu zēns pavadīja fermā tagadējā Čehijas, toreizējā Austrijas impērijas, teritorijā, kas viņa ģimenei – etniskiem vāciešiem piederēja jau 130 gadus. Kopā ar vecākiem, brāļiem un māsām viņš strādāja dārzā, kopa bites. Viņi nebija turīgi, un, lai apdāvinātais brālis varētu studēt filozofiju un fiziku, jaunāka māsa Terēze atdeva viņam savu puru (vēlāk, kad viņas dēli vēlējās studēt medicīnu, viņš tos finansāli atbalstīja). Tieši Mendela fizikas pasniedzējs rekomendēja nabadzīgajam katoļu jauneklim iestāties Svētā Tomasa klosterī Brno – šā augustiniešu klostera mūki bija autoritātes daudzas zinātnes jomās. Ta divdesmit viena gada vecumā Mendels kļuva par novici un pieņēma vārdu Gregors.

Tieši klostera sienās līdzās augustiniešu brāļiem Mendels, eksperimentējot ar pelēm, iesāka savas ģenētikas studijas. Taču bīskapam radās iebildumi, ka viens no viņa mūkiem studē dzīvnieku seksu, un Mendelam nācās pārorientēties uz augiem. Desmit savas dzīves gadus viņš veltīja šim eksperimentam un nodemonstrēja, ka augi noteiktas īpašības pārmanto pēc konkrēta modeļa. Kad 1866. gadā Mendels publicēja savu dar-

bu, tas palika neievērots, un tikai pēc vairāku nekā trīsdesmit gadiem, 1890. gadā, to atklāja no jauna. Mendels kļuva par klostera abatu un turpināja darboties ar bitēm, kuras dzīvoja speciālos Mendela konstruētos stropos, viņš arī studēja astronomiju un nodibināja Austrijas Metroloģisko biedrību. Dzīves nogalē viņš esot izpīpējis pat līdz divdesmit cigāriem dienā, jo tā uzlabot veselību un atbrīvoties no liekā svara ieteicis viņa ārsts.

Bīskapam radās iebildumi, ka viens no viņa mūkiem studē dzīvnieku seksu, un Mendelam nācās pārorientēties uz augiem. Desmit savas dzīves gadus viņš veltīja šim eksperimentam un nodemonstrēja, ka augi noteiktas īpašības pārmanto pēc konkrēta modeļa.

SVĒTAIS MEINARDS UN PAGĀNU KRISTĪBA

Svētā Meinarda salā, kas atrodas Daugavā, no netālā Iksķiles krasta var nokļūt ar laivu vai kuteri. Ogres Svētā Meinarda draudze piedāvā uz šīs salas gan salaulāt, gan noturēt kristību rituālus. Naktis, kad sala ir izgaismota, tā iegūst mistisku noskaņu. Vietējie zina stāstīt par kādu neizskaidrojamu fenomenu – visi mēģinājumi no ziemelu puses nofotografēt vecās baznīcas drupas beidzas neveiksmīgi: vai nu pēkšņi sabojājas fotoaparāts, vai arī attēlos pēc tam redzami izplūduši balti tēli.

1184. gadā Zēbergas augustiniešu klostera kanoniķis Meinards tur uzsāka savu misionāra darbību. Indriķa hronikā viņš raksturots kā "cienijamas dzīves un godājama sirmuma virs", kas ieradās "atmodināt elku pielūdzējus līvus no elkdievības un grēku miega". Sākumā uzcēla koka baznīciņu, kurā Meinards nokristīja vairākus libiešu – Ilo, Vieco, Alo tēvu un

Kulevenes tēvu – un izveidoja pirmo kristietu draudzi. Drīz vien Meinards Iksķilē uzcēla pili un izveidoja Iksķiles bīskapijas domkapitulu, kur mūki dzīvoja pēc Svētā Augustina regulas. Viņam neklājās viegli. Meinarda "sirds bija satraukta, īpaši tad, kad līvi, pakāpeniski izlaupijuši viņa mantu un piekāvusi viņa saimi, nolēma pašu padzīt no savas zemes" un kristību vienkārši nomazgāja Daugavā.

Kad pirms dažiem gadiem Iksķilē uzstādīja pieminekli Meinardam, tā iesvētīšanas ceremoniju vadīja kardināls Jānis Pujats. Akademiķis Jānis Stradiņš uzrunā teica, ka "augustiniešu ordenis bija garīgs, nevis militārs ordenis. (...) viens no inteligentākajiem ordeniem. Uz tā regulas vēlāk noteica Rīgas bīskapijas domkapitula darbību, un tas dibināja arī pirmo skolu Rīgā un Latvijā. Savukārt cisterciēšu ordenis, kurā darbojās Meinarda līdzgaitnieks Teodorihis, Latvijā ievē-

da lauksaimniecības un ārstniecības novitātes".

Starp citu, tieši ar Meinarda līdzgaitnieku Teodorihu saistās leģenda, kas parāda mūsu senču sākotnējo attieksmi pret misionāriem un kristīgo vēsti. Nacionālās mākslas muzeja pastāvīgajā ekspozīcijā ilgu laiku bija skatāma Artūra Baumaņa glezna *Likteņa zirgs*, kas ilustrē šo notikumu. Līvi Teodorihu esot saģūstījuši un nolēmuši ziedot saviem dieviem. Taču sākumā bija jānoskaidro pašu dievu griba, tāpēc tika sapulcināta tauta un atvests zilnieks un likteņa lēmējs balts zirgs, kuram pie kājām nolika šķēpu. Ja zirgs tam pāri spers kāju – dzīvības lēmēju, mūks paliks dzīvs, ja otru – tam būs jāmirst. Zirgs lēma par labu Teodoriham un atstāja viņu dzīvu. Igaunijā Teodorihā vizīte sakrita ar saules aptumsumu, un tā nu nabadziņš tika apvainots, ka apēdis sauli. ☉

Es klauvēšu pie tava loga...

VELU LAIKA STĀSTS

Tamāra pēdējā laikā nespēja aizmigt agrāk par pusnakti. Taš nekas, mazdārziņu uzrokot, bija sapūlējusies un pārgurusi, tik un tā nemierīgas, jokainas domas malstījās pa galvu un nelaidās vaļā. Piemēram, kā tur bija, vai *Kuikuļos* toreiz bija trīsdesmit vai trīsdesmit divas govīs? Vai tureja četras vai sešas sīvenmātes? It kā tagad tam vairs būtu kāda nozīme – viņa bija dzirdējusi, ka *Kuikuļi* sen nodeguši, karam ejot pāri, atlikušais kolektīvizēts, noecēts, un nomeliorets. Un galu galā Tamāra pati toreiz, pirms vairāk nekā piecdesmit vasarām, bija nozvērējusies vairs kāju nespert Jelgavas pusē un jo īpaši *Kuikuļu* māju tuvumā. Lūk!

Trīs kludzieni

Tāpat nekāda gulēšana nebūs, jāiet uztaisīt tēju un palasīt kādu grāmatu, Tamāra uzvīkstījās augšā, iešļūcināja pēdas nodilušajās čībās un taustījās uz virtuvi. Ieslēgusi virtuve mazo lampu, viņa uzsvirkstināja sērkoku un uzlika uz plīts tējkannu. Palasis kaut ko no Viļa Lāča, pēdējā laikā Tamārai patika pārlasīt jaunības laika grāmatas. Īsto *Zvejnieka dēlu*, ne pēckāra pārtaisīto, piemēram. Tējkanna klusi sica, un Tamāra miegaini šķirstīja lappuses, līdz vienbrid viņai ienāca galvā doma, ka ir savadi kluss. Patiešām, divaini kluss, turklāt šķīta, itin kā laiks būtu apstājies. Tamāra pavilkta neilona aizkaru un paraudzījās ārā – iela tukša, neviena vēlina gājēja, neviena paša savās gaitās klaiņojoša kaķa. Neparasts miers. Parasti taču otrpus ielas esošajā Bērzaines parkā pie vismazākās pūsminas čikstēja vecās kļavas, un kur nu vēl nenorimstošā tālinās Vidzemes šosejas švīkstotņa – tur *Jūre* pēc *Jūres* brauca visu cauru nakti ar smagajām balķu kravām. Un, protams, ne-

rimtīgā blakusesošās privātmāju rindas suņu zvankstēšana – kā viens krancis ierējās, tā visa rinda vaukskēja līdz. Brr, Tamāra savilka ciešāk ap pleciem lielo adīto lakatu, uznācā drebēlis, nūdien, jau rudenīgs drēgnums, kā nekā septembra beigās, vajadzētu jau sākt kurināt, bet namu pārvalde taupa naudu... Lai gan neatkarība skaitījās atgūta jau piecus gadus, dzīve nemaz neuzlabojās...

Tamāra piecelās, lai aplietu tēju, kad pēkšņs kludzienis gandrīz lika viņai izmest tējkannu no rokām. Jā, pie loga rūts kāds nepārprotami klauvēja. Vienreiz un tad vēl vienreiz. Ne skaļi, bet noteikti un izlēmīgi. Zagļi! Bandīti! Tamāra mudīgi izslēdza gaismu, lai tie no āra nevarētu tumsā saskatīt, kur viņa atrodas, un ieskreja gaiteni, kur aizdurvē

Tajā naktī, kad nomiršu, mana dvēsele aizlaidīsies pie tava loga – vienalga, no kuras pasaules malas, – un pieklaudzīnās, lai tu zini, ka sirds, kas tevi patiešām mīlējusi, vairs nepukst...

visādiem gadījumiem stāvēja labi noasināts cirvis. Sirds aulekšoja kā negudra, un Tamārai jau likās – viss, tūlī būs lēkme, un viņa pakritis tepat gaiteni... Miļo Dieviņ, neļauj man mirt šonakt, es vēl gribu dzīvot, lūdzu,

lūdzu, es vēl dzīvot gribu – pār lūpām neviļus izlauzās galīgi ne tie svinīgie pātarī, kas parasti baznīcā. Dzīvot!

Taču, lai nu kas tur būtu bijis, pēc trešā klauziena atkal iestājas miers un klusums. Brīdi pagaidījusi, Tamāra uz pirkstgaliem, cirvi turot gatavībā, pielavījās pie virtuves loga... Nekā. Uz ielas neviena paša. Viņa pat sadūšojās logu atvērt un izliekties ārā – vai tur apakšā nav kādas pēdas? Tamāras dzīvoklis balto kriegļu daudzstāves pirmajā stāvā bija pietiekami zemu, lai līdz logam varētu aizsniegties no apakšas. Ja te kāds būtu stāvējis, pēdām uz smilšainās zemes vajadzētu būt ļābi redzamām, jo nakts, kaut makoņaina, bija gaiša – gandrīz pilnmeness, un te pat netālu bija arī dzeltenīgā ielu apgaismes

vašu krējuma vidū. Tas nekas, ka dažas smalkās preilenes vīpsnājot šķībi nomērija ar skatienu viņas nostaigātās kurpes un no mātes vecā mēteļa pārsūto kostīmu, galvenais, ka viņa bija šeit un mājās. Izcili stingrā Kulitane, mākslinieks Bine, mazliet smieklīgais profesors Kirhenšteins... Un, lūk, liktenis atkal bija labvēlīgs – pēc obligātās prakses Kaučminde muižā viņai bija iespēja stažēties arī *Kuikuļu* vecsaimniecībā, kas skaitījās izcila piensaimniecība un graudu audzētava, turklāt to māju saimniecei bija arī prasmīgas rokdarbnieces slava... Pats Vadonis bija apmeklējis šīs mājas, kas atradās Zemgales līdzenuma pašā sirdī, un teicis atzinīgus vārdus... Devīnpadsmit gadu vecā Tamāra ar savu pieticīgo papes kofēriti un balto audekla saīnīti, kurā darba drēbju kārtā, apņēmīgi izkāpa no Rīgas Jelgavas autobusa un brīdi bijīgi apmulsu dižās liepu gatves priekšā... *Kuikuli* – bija rakstīts uz celazīmes. Tamāra ievilkā elpu un devās norādītajā virzienā... Ak, cik zaļas bija liepu milzīgās lapotnes un cik zili baltas debesis nīrbēja tām cauri!

Līdz nāve mūs šķirs

Liene bija saīgusi. Atkal tai vecmammai kas gadījies, atkal pēc stundām jāskrien uz vilcienu un jākratās uz Cēsīm. Pirms trim dienām zvanija mammai un sudzējās, ka šitas nav labi un tas sāp. Nu, nevar uzreiz neviens pie viņas aizskriet, pati vainīga, ka iekrampējusies tajā sava dzīvoklī un dārza. Atkal būs jāklusās pratuļojumi, ka agrāk viss ir bijis labāk un tagad vispār nekā jēdzīga vairs nav. Nekas, viņa fiksī atdos mammas sarūpēto zaļu paciņu (relāniums, valīdols, ginko biloba; tīrās iedomas, patiesība vecmammai nekas nekais) un divdesmit latus un tisies prom, pateiks, ka daudz jāmācās uz rītdienu, tāpēc jāpaspēj vēl uz *Panorāmas* laiku Rīgā.

Mjā, šķiet, vecmamma šoreiz tiešām sa-traukusies. Atvēra durvis un uzreiz bāza acis kaut kādu avīzes gabalu. Re, re, vismaz šo solījumu viņš ir turējis, vecmamma paziņoja pārverstā balsī. Viņš to izdarīja! Liene nekā nesaprata – kas ko izdarīja, kads viņš?

“Kas noticis, vecomamm?”

“Ak, nu jā, tu jau nezini,” vecmamma atmeta ar roku. “Atgērbies, nāc uz istabu, es tev parādišu!”

Liene padevīgi sekoja. Vecmamma izņēma no kumodes vecmodīgu albumu: “Skaties, vai viņš nebija skaists? Kā filmu aktieris! Un paskaties, kas ir otra pusē rakstīts.” Vecmamma izņēma no albuma sadzeltējušu foto ar Lienei nepazīstama jauna vīriņa attēlu. Puisim galvā bija senlaicīga studentu cepurīte ar korpoļu lenti un šauras ūsiņas. Retušētais skatiens šķita vīzdegūnīgs un augstprātīgs, bet laikam toreiz tāda mode bijusi. Liene apgrīza fotogrāfiju otrādi – “Manai

vismīļajai! Mūžīgi tavš Alfrēds, līdz nāve mūs šķirs. 1939. gada 20. jūnijs” Vai tu re ko! “Un tagad paskaties šito!” Liene ne apmulsusi panēma avīzi. “Šarīta avīzē jau ir!” Vecmammas pirksts atšķīra seru sludinājumu lapu. Izlasi šito!

...Dziļās skumjās paziņojam, ka mūsu mīļotais tēvs, vectēvs un vecvectēvs Alfrēds Kuikulis 82 gadu vecumā šķīries no šīs pasaules... Toronto, Kanādā...

“Viņš bija korpoļu, bagātu saimnieku vienīgais dēls... Viņam neļāva precēt nabaga skuķi no tādas nevienam nezināmas mazpilsētas amatnieka ģimenes... Viņam nepietika dūšas pretoties tēva gribai... Un tad viņi viņam piespēlēja to bagāto mantinieci... Arī smuka bija, jāteic... Bet tā viena vasara bija tik... ak, es nevaru izstāstīt...”

“Vecomamm, nu neraudi, lūdzu, neva-jag,” Liene bija izbijusies. Nu ir trakums, allaž stingra vecmamma raud kā mazs bērns un nav nomierināma. Liene aizskrēja uz virtuvi, ielēja glāzē ūdeni un atrada virtuves skapīti valokordinu. Cik tur vajadzēja tos pili-nus? Picus? Desmit? Nekas, iegrūdis visus desmit...

Solījums izpildīts

Bet vecmamma jau bija izšņakusi degu-nu un nu runāja pavisam mierīgi: “Viņš solīja mani precēt, bet to viņš nevarēja izpildīt. Tie jau bija tādi laiki. Viņš jau arī bija vecāks par mani, pēdēja kursā, studēja jurisprudenci, varbūt domāja, ka es vēl par jaunu un dumju... Es šausmīgi pārdzivoju, draudēju sev ga-lu darīt... kā jau jaunībā. Bet tad viņš – tā bi-ja mūsu pēdējā saruna – tā kā puspa-jokam teica: nu, ja tu tā ir sanācis, tad es vismaz tev apsolu no visas sirds, ka tajā nakti, kad no-miršu, mana dvēsele aizlaidīsies pie tava lo-ga – vienalga, no kuras pasaules malas, – un pieklaudzīnās, lai tu zini, ka sirds, kas tevi patiešām mīlējusi, vairs nepukst... Un viņš to iz-darīja! Viņš to patiešām izdarīja – es dzirdēju tieši trīs klauvējienus, kā bija norunāts, vien pirmajā brīdī nesapratu, kas par lietu, tas taču viss bija tik sen... Un tad bija karš, tik daudz visādu notikumu... Vajadzēja domāt, kā vis-pār izdzīvot... Drīz pēc tam es satiku tavu ve-cotēvu. Ak! Domāju – uz vecumu eju galīgi šreijā, ka man sāk izklausīties, bet, kad es šo-rit izvilku no pastkastes *Dienu*, es uzreiz visu sapratu... Vismaz šo solījumu viņš izpildīja...”

Tajā vakarā Liene ilgi turēja vecāsmam-mas sastrādāto roku. Ilgi un pamatīgi ti-ka šķirstīts vecais albums... Korpoļu savās smieklīgajās apaļajās cepurītēs, sapucēju-šās jaunkundzes rokdarbu nodarbībās, grupas portreti ar smejošām jauniešiem tautas-tērpos... Vilciens uz Rīgu aizgāja bez Lienes. “Nekas, vecomamm, skolai mamma uzrak-stis zīmi. Gan jau. Rit palīdzēšu tev kartupe-ļus norakt.”

laterna. Neka. Gauži divaini. Izlikās? Nē, nu, bet tik skaidri... Brīdi Tamāra apsvēra, varbūt iet un piezvanīt pie blakusdzīvokļa durvīm, varbūt šie arī kaut ko dzirdējuši, bet tad atmeta šo domu – kaimiņi droši vien jau gul miegā. Zvanīt uz Rīgu meitai? Un ko viņa teiks? Ka viņai kaut kas tā jocīgi izlikās? Meita nebūs sajūsmā... Nekas, piezvanīs no rīta... Galu galā Tamāra ieņēma vēl vienu truksā-lu, uzlika uz mēles valīdolu un palīda zem se-gas... Miegas uznāca kā maigs, zīzains vilnis...

Tamārai atkal bija 19 gadu, un tikko pa-beigts pirmais kurss izslavētajā Kaučminde Mājturības institūtā. Viņa atkal un atkal ne-spēja noticēt savai veiksmī – kā viņai, sku-ķim no patrucīgās mazpilsētnieku ģimenes, izdevies iekļūt šajā spožajā lielsaimnieku at-

IZBĒDZIS UN PAZUDIS

Kad bez pēdām pazūd kāds noziedznieks, neviens par to īpaši nebrīnās. Galu galā viņam tāds liktenis – nodarīt savu lietu un aizlaisties, lai policisti netiek klāt. Parasti gan lielākajai daļai noziedznieku policisti agri vai vēlu tiek klāt. Tomēr dažiem krimināliem izcilniekiem izdevies pazust tā, ka pat pēc desmitgadēm nevienam nav īsti skaidrs, vai viņi tiešām ļoti veiksmīgi aizmukuši un noslēpušies vai vienkārši dabūjuši galu.

Policistu kerībā, ka Kūperu, pat ja viņš sadomās izlēkt no lidmašīnās ar izpletņi, izdosies sagūstīt uz zemes, nebija lemts piepildīties.

Bilēte vienā virzienā

Kriminālās pazušanas žanra klasiķis ir džentlmenis, kuram neviens pat vārdu nezina. Kriminoloģijas vēsturē viņš palicis ar pseidonīmu D. B. Kūpers. Šis kungs īstenoja vienu no visu laiku slavenākajām laupīšanām, taču pat tagad, gandrīz 40 gadus pēc šā notikuma, nav skaidrs, kādas beigas tai bija.

Viss sākās 1971. gada 24. novembrī Portlandas lidostā, kur kompānijas *Northwest Orient Airlines* laineri, kas devās ceļā uz Sietlu, iekāpa parasts kungs. Bilēti viņš bija nopircis uz Dena Kūpera vārda, taču šim faktam uzmanība tika pievērsta tikai pāris stundu vēlāk, kad minētais kungs jau bija kļuvis par nacionāla mēroga slavenību.

Apsēdies sev paredzētajā vietā un sagaidījis, kad lidmašīna pacēlas gaisā, misters Kūpers pasūtīja burbonu ar sodu, izsmēķēja cigareti, pēc tam pasauca stjuarti un iedeva viņai salocītu zīmīti. Stjuarte bija jauna un skaista, tapēc nosprieda, ka pasažieris mēģina viņai iedot savu telefona numuru, un neizlasījusi iebāzta lapiņu kabatā. Tad pasažieris pieliecās stjuartei tuvāk un pateica frāzi, kas izgaisināja jebkādas ilūzijas par randiņa plāniem: "Mis, labāk izlasiet to zīmīti. Man ir bumba." Zīmītē bija rakstīts apmēram tas pats, tikai izvērstākā formā: "Man portfeli ir bumba. Ja uzskatišu par nepieciešamu, es to izmantošu. Es gribu, lai jus apsēstos man blakus. Jūsu lidmašīna ir nolaupta." Lai pierādītu savu vārdu patiesumu, pasažieris pavēra portfeli, un stjuarte pamanīja konstrukciju no sarkaniem cilindriem, baterijas un vadiem. Izskatījās pārliecinoši.

Nolaupītāja prasības bija isas un konkrētas: lai lidostā viņam tiktu izsniegti 200 000 dolāru 20 dolāru banknotēs un divi izpletņu komplekti. Varasiestādes, saņēmušas ultimātu, nolēma neriskēt ar cilvēku dzīvībām un sagatavoja prasīto. Ari Kūpers turēja doto vārdu: kad

Pasažieris pieliecās stjuartei tuvāk un pateica frāzi, kas izgaisināja jebkādas ilūzijas par randiņa plāniem: "Mis, labāk izlasiet to zīmīti. Man ir bumba."

lidmašīna nolaidās lidlaukā netālu no Sietlas un tajā iekrāva gan naudu, gan izpletņus, nolaupītājs atbrīvoja visus pasažierus, gūstā palika tikai piloti un viena no stjuartēm. Pēc degvielas uzpildes lidmašīna atkal pacēlās gaisā, taču tai sekoja pāris gaisa spēku iznīcinātāju, kuru uzdevums bija piefiksēt nolaupītāja mēģinājumu pamest laineri ar izpletņa palīdzību. Jāteic, prasība pēc izpletņiem likuma sargus ļoti pārsteidza un samulsināja, jo līdz tam neviens gaisa pirats nekad nebija mēģinājis lidmašīnu pamest jau gaisā.

Policistu cerībām, ka Kūperu, pat ja viņš sadomās izlēkt no lidmašīnas ar izpletni, izdosies sagūstīt uz zemes, nebija lemts piepildīties. Drīz pēc pacelšanās gaisā Kūpers lika stjuartei doties uz pilotu kabīni, vēl pēc brīža lainera vadības paneli iedegās signāls, kas vēstīja, ka ir atvērušās aizmugurējās durvis. Kad stjuarte ielūkojās salona, nolaupītāja tur vairs nebija – viņš bija izlēcis ar izpletni.

Lēciena vietu un laiku izdevās noteikt tikai aptuveni. Militāro iznīcinātāju piloti sliktās redzamības dēļ lēcieni gluži vienkārši bija palaiduši garām. Policija rūpīgi pārmeķleja apkārtni, kurā Kūpers, visticamākais, nolaidās, taču no viņa nebija ne miņas. Pēc lidmašīnas pārmeķlēšanas policija ieguva vien pāris pirkstu nospiedumu, kādu nebija nevienā datubāzē. Un tas savukārt nozīmēja, ka pirms tam Kūpers nav bijis saistīts ne ar kādiem noziegumiem. Mēģinājumi noskaidrot viņa patieso identitāti cieta neveiksmi.

Drīz pēc pārdošanās laupīšanas kāds laikraksts saņēma vēstuli, kuras autors apgalvoja, ka esot Kūpers un laupīšanu veicis tāpēc, ka ir nedziedināms slimis un vēlējis pēc nāves nodrošināt savu ģimeni. Izmeklētāji gan stipri šaubījās, vai vēstuli rakstījis istais Kūpers; daudzi uzskatīja, ka autors ir nezināms jokdaris, kurš grib maldināt policiju. Lai gan... maldināt jau nebija par ko, jo likuma sargi nespēja atrast pat vismazāko pavedienu šīs lietas atrisināšanai. Nekur "neuzpeldēja" pat Kūperam izsniegtās banknotes, kuru numuri bija pierakstīti.

Tieši šis apstāklis drīz vien vedināja policiju uz domām, ka Kūpera piezēmēšanās varetu būt bijusi neveiksmīga – viņš ar visu savu guvumu noslēcis tuvējā upē. Deviņus

gadus pēc laupīšanas, 1980. gadā, šī versija guva netiešu apstiprinājumu, jo kāds astoņus gadus vecs puika upes malā atrada pāris paciņu ar izbalējušām un nodriskātām banknotēm apmēram 6000 dolāru vērtībā. Ekspertīze konstatēja, ka tā ir daļa no Kūperam izsniegtas izpirkuma maksas. Tiesa, nebija īsti skaidrs, kā naudas paciņas nokļuvušas labu gabalu no Kūpera desantēšanās vietas. Teju vai loģiskākais šķīta izskaidrojums, ka tās varetu būt izbīrušas, laupītājam vēl esot gaisā, kad viņš atvēra lidmašīnas durvis.

Laiku pa laikam patrāpījās atradumi, kas ļāva domāt, ka nu gan Kūpera mikla tiks atminēta. Piemēram, tūristi mežā uzgāja galvaskausu, taču ekspertīze atzina, ka tas piederējis sievietei, turklāt indiāņu izcelsmes. Pāris reizu Kūpera nosēšanās apvidū atrada vecus izpletņus, taču arī tie izrādījās ne tādi, kādu izmantoja miklainais laupītājs.

Tā nu vēl šobaltdien nav zināms ne tas, kas isti bija Kūpers, ne arī tas, kur viņš palika. Policijai un neatkarīgiem izmeklētājiem bija vairākas versijas par Kūpera personību, taču tām nebija faktiski nekādu pierādījumu. Kūpera piemērs iedvesmoja vairāk nekā desmit citus noziedzniekus, kuri drīz vien mēģināja atkārtot viņa izplānoto laupīšanu

Laiku pa laikam patrāpījās atradumi, kas ļāva domāt, ka nu gan Kūpera mikla tiks atminēta. Piemēram, tūristi mežā uzgāja galvaskausu, taču ekspertīze atzina, ka tas piederējis sievietei, turklāt indiāņu izcelsmes.

un aizbēgt, izmantojot izpletni. Dažiem tiešām izdevās dabūt naudu un pamest lidmašīnu, taču viņus visus pāris dienu laikā arestēja policija. Visus, izņemot idejas tēvu, kurš atstājis pēdas ne tikai kriminālistikā un lidojumu drošības jomā (tagad no pasažieru lidmašīnas ar izpletni vairs tik vienkārši neizlēksiet), bet arī masu kultūrā. Piemēram, populārajā seriālā *Prison Break* starp ieslodzītajiem, kuri mēģināja aizbēgt no cietuma, bija arī vīriņš, kurš biedriem atzinās: jā, es biju Kūpers, kaut gan sēžu par pavisam citu nodarījumu. Taču par isto Kūperu un viņa likteni mēs zinām tieši tikpat daudz kā pirms 42 gadiem – neko.

Bēgšana no Alkatrazas

Sā stāsta galvenā varoņa vārds ir mazāk zināms nekā Kūpera pseidonims, taču arī viņam izdevās iemūžināt sevi kriminālistikas vēsturē. Frenks Moriss ir viens no trim cilvēkiem, kuriem jebkad izdevies izbēgt no slavenā Alkatrazas cietuma. Tieši viņš bija bēgļu grupas smadzeņu centrs, kurš izplānoja bēgšanu visos sīkumos.

Alkatraza atrodas uz salas Sanfrancisko līcī, un šis apstākļi ievērojami apgrūtināja jebkādos mēģinājumus nesankcionēti pamest cietumu. Mēģinājumi gan bija, taču tie vienmēr beidzās bēdīgi – bēglus nokēra jau pusceļā, vai arī viņi noslika turpat netālu no salas.

Par zādzībām un laupīšanu vairākas reizes tiesātais un vairākkārt no ieslodzījuma vietām mukušais Moriss 1960. gadā tika nosūtīts uz Alkatrazu ar domu, ka no turienes gan viņš nekādi neaizmaks. Taču ieslodzītajam šajā jautājumā bija cits viedoklis. Viņš ātri vien nokomplektēja domubiedru grupu no citiem cietumniekiem, kuri vairāk nekā gadu veltīja tam, lai ar pašu izgatavotiem darbarīkiem izurbinātu caurumus sienā, kas ļautu iekļūt cietuma ventilācijas sistēmā, no kurienes pavērtos ceļš ārpus cietuma mūriem. Tiesa, caurumu taisīšana bija tikai puse no darba, jo vajadzēja izdomāt, kā pamest salu un aizpeldēt līdz krastam. Problēmas atrisinājums nāca no negaidītas puses – izrādījās, ka no cietumniekiem izsniegtajiem gumijas lietusmēteļiem var salīmēt itin ciešamu piepūšamo laivu.

1962. gada vasarā visi priekšdarbi bija pabeigti, un naktī no 10. uz 11. jūniju plāna realizācija varēja sākties. Jau pašā sākumā bēgļiem gadījās ķibe: viens no viņiem nespēja laikus izkļūt no savas kameras, jo pārāk stin-

Frenks Moriss ir viens no trim cilvēkiem, kuriem jebkad izdevies izbēgt no slavenā Alkatrazas cietuma.

gri bija sacietējis maisījums, ar kuru viņš pats pirms tam bija aizsmērējis caurumu, kas veda pretim brīvībai. Kamēr viņš no jauna izkasīja izeju, pārējie jau bija gabalā.

Trim pārējiem izdevās veiksmīgi tikt līdz Alkatrazas krastmalai, prožektoru un sargu nepamanītiem piepūst laivu un doties, ta teikt, jūriņā. Viņu prombutni sargi piefiksēja tikai no rīta. Tātad vismaz teorētiski bēgļiem bija pietiekami daudz laika, lai sasniegtu krastu. Taču tā bija tikai teorija, jo tikpat labi viņi savā pašdarinātajā laivā varēja aiziet pa burbuli.

Pēc ilgstošiem meklējumiem polici-

ja sliecās par labu tieši otrajai versijai, proti, ka bēgļi ir noslikuši, tā arī nesasnieduši krastu, jo uz vienas no netālajām saliņām tika atzastas pašdarinātās laivas atliekas. Taču cietumnieku liķi nekur tuvumā nebija manāmi, tos neizdevās atrast ne uzreiz pēc bēgšanas, ne arī kaut kad vēlāk. Kāda netālu no Sanfrancisko braukušā Norvēģijas kuģa jūrnīki vairākus mēnešus pēc bēgšanas gan atzinās, ka esot jūrā redzējuši sliķoni drēbēs, kuras atgādinājušas cietumnieka formu, taču parbaudīt šo faktu tad jau vairs nebija nekādu iespēju. Daudzus gadus vēlāk, 2011. gadā, *National Geographic* filmēšanas grupa

Bēgošie slepkavas

Ne tikai Amerikai, bet arī Eiropai ir savi izgaisušie kriminālisti. Tie gan ir ievērojami nesimpātiskāki par saviem aizokeāna kolēģiem...

DZELZCEĻA SPECIĀLISTS

Pagājušā gadsimta pirmajā pusē ungāriem kaut kā "veicās" ar maniakiem. Trīsdesmito gadu sākumā Austrijas un Vācijas dzelzceļu terorizēja ungārs Silvestrs Matuška, kurš bija pārņemts ar ideju nolaist no sliedēm vilcienus. "Man patik skatīties, kā cilvēki mirst. Patik klausīties viņu kļedzianus," tā viņš vēlāk skaidroja savas rīcības motīvus.

Mēģinājumi bija vairāki, no kuriem divi arī izdevās. Vēl pirms viņš nolaida no sliedēm Berlīnes–Bāzeles ekspresi (daudzi pasažieri tika ievainoti, daži gāja bojā), bet pēc tam netālu no Budapeštas līdzīgs liktenis piemeklēja Vīnes ekspresi (22 bojāgājušie un vairāk nekā 100 ievainoto). Otrajā

gadījumā policists sliežu spridzinātāju, kurš tiksminādāmie slaistījās ap katastrofas vietu, uz brīdi pat aizturēja, taču noturēja par izglābušos pasažieri un palaida valā. Aiz restēm viņš nonāca tikai pēc mēneša, kad tika aizturēts Vīnē. Humānie austrieši Matušku izdeva Ungārijai ar noteikumu, ka viņam netiks piespriests nāvessods, tāpēc augstāko soda mēru aizstāja ar mūža ieslodzījumu.

Cietumā viņš nosēdēja vairāk nekā desmit gadu. 1944. gadā viņš neizskaidrojamā veidā pazuda no cietuma. Kara beigās, cik zināms, ungāri bija viņu izmantojuši kā sprāgstvielu ekspertu, un Matuška, sagaidījis izdevīgu brīdi, aizspurdza no sargiem nezināmā virzienā. Par viņa turpmāko likteni nekas nav zināms,

Žurnālisti sameklēja kapu un noorganizēja tajā atrasto mirstīgo atlieku DNS ekspertīzi, taču rezultāts bija negatīvs – tas pilnīgi noteikti nebija Frenks Moriss.

mēģināja atklāt šo noslēpumu un pat sadzina pēdas noslēpumainajam sliķonim – izrādījās, tas jau 1962. gadā bija izskalots krastā un apglabāts kā nezināma persona. Žurnālisti sameklēja kapu un noorganizēja tajā atrasto mirstīgo atlieku DNS ekspertīzi, taču rezultāts bija negatīvs – tas pilnīgi noteikti nebija Frenks Moriss. Jautājums par to, vai tas nebija kāds no viņa diviem biedriem, gan paliek atklāts, jo DNS paraugus no viņu radniekiem iegūt neizdevās.

Policija tomēr uzskatīja, ka bēgļi ir gājuši bojā jūrā, un sava loģika tajā bija – pat ja viņi tika krastā, ko darīt bez graša pie dvēse-

les un draugiem, kas viņus sagaidītu un dotu patvērumu. Tādā situācijā trijotnei neatliktu nekas cits kā ķerties pie zādzībām. Taču šādi gadījumi tajās dienās netika fiksēti, tāpēc nav skaidrs, kā bēgļi būtu varējuši tikt prom no Sanfrancisko un no kā viņi pārtika. Un agri vai vēlū kāds taču viņus būtu kaut kur pamanījis, bet arī tas nenotika. Tāpēc likuma sargi nolēma, ka līdz krastam bēgļi nav tikuši, un 1979. gadā (tātad 17 gadus pēc bēgšanas) Morisa un viņa biedru lietu pasludināja par slēgtu, jo “nav nekādu pierādījumu tam, ka viņi būtu starp dzīvājiem”.

Tomēr netrūkst cilvēku, kuri tic stāsta laimīgām beigām. Arī viņiem ir savi argumenti. Piemēram, kāda Hārlemas gangsteru bandas vadona liecība, kurā viņš stāstījis, ka esot noorganizējis laivu, kas bēglus sagaida un aizved līdz sauszemei. Te gan ir neliels šaubu moments – minētais gangsteris, kā apgalvoja policisti, esot patoloģisks melis, kura teikto par pilnu ņemt nevar. Tomēr bija vēl viens liecinieks, kura teiktajā būtu vērts ieklausīties, – ilggadējs Alkatrazas iemītnieks Klarens Kārness, kurš Morisam palīdzēja izstrādāt bēgšanas plānu, taču pats nolēma palikt cietumā. Daudzus gadus pēc leģendārās bēgšanas viņš atzinās, ka drīz pēc tam esot saņēmis atklātni ar īsu tekstu: “Aizbraucām maksķerēt.” Sirmais cietumnieks vēstuli, protams, nekavējoties iznīcinājis, taču bijis stingri pārliecināts, ka tāda vīzē ziņu par laimīgo izglābšanos devis Moriss. Laimīgām beigām tic arī Holivudas kinolaudis, kuri 1979. gadā (tātad tajā pašā laikā, kad Morisa lieta tiks slēgta) uzņēma filmu *Bēgšana no Alkatrazas* ar Klintu Istvudu galvenajā lomā. Filma kļuva par vienu no ienesīgākajām togad, un tās fināla kadri bija nepārprotami drosmīgi izglābās. Taču, kā bija realitātē, to neviens nezina vēl šobaltdien.

ja neskaita baumas, ka Matuška it kā esot piedalījies Korejas karā, kur karojis komunistu pusē.

UNGĀRU MANIAKS

1916. gada vasarā Budapeštas policija, reaģējot uz kāda namīpašnieka sūdzību, iegriezās skārdnieka Bēlas Kisa mājoklī, kur atrada vairākas lielas metāla mucas. Kaimiņiem Kiss savulaik bija stāstījis, ka mucās glabājot petroleju, taču policisti viņam to nevarēja pajautāt, jo tobrīd Bēla bija iesaukts armijā un karoja pret serbiem – tolaik taču pilnā sparā plosījās Pirmā pasaules karš. Ziņkārības māktie policisti, neraugoties uz Kisa ilggadējās saimniecības vadītājas Jakubecas kundzes –

iebildumiem, nolēma vienu mucu atvērt... un gandrīz nogība. Petrolejas vietā mucā bija nožņaugtas sievietes liķis. Pārbaudot pārējās mucas, atklājās, ka to saturs ir identisks pirmajai. Kopumā tika atrasti 24 liķi. Pēc visa spriežot, pēdējos desmit gadus Kiss bija aizvadījis, regulāri rakstot iepazīšanās sludinājumus un vedot pie sevis precētās kāras meičas, kuras citu pēc citas nozūmēja. Skaidrs, ka Kisu vajadzēja steigšus apcietināt, taču to bija vieglāk pateikt, nekā izdarīt. Ej nu atrodi, kurā frontes iecirknī viņš tobrīd sēž ierakumos. Pāris mēnešu laikā policisti viņam tomēr sadzina pēdas – noskaidrojās, ka viņš atrodas hospitālī Serbijā. Diemžēl pēddziņi ieradās par vēlu, jo maniaks jau bija padzirdējis, ka tiek meklēts, un

savā gultā nolīcis citu karavīru. Beigtu, protams. Ungāru policistiem Kisu tā arī neizdevās notvert, jo, cik zināms, viņš ar svešiem dokumentiem pameta valsti. Klīda baumas, ka viņš par laupīšanu iesēdināts Rumānijā vai nomiris no slimības Turcijā, taču apstiprinājuma šīm runām nebija. 1920. gadā maniaka pēdas it kā pavidēja Franču ārzemju leģionā, kur uzradās kareivis, kurš citu priekšā lielījās ar savām žņaudzēja prasmēm un atbilda Kisa aprakstam. Taču atkal detektīvi ieradās par vēlu, jo žņaudzējs jau bija paguvus dezertēt. Pēdējās ziņas datētas ar trīsdesmito gadu sākumu, kad ungārs it kā manīts Ņujorkā, taču ej nu sazeni, cik tur taisnības. Skaidrības par viņa likteni nav vēl joprojām. ☹

DODAMIES CEĻĀ

Pārāk kontrastaina, lai ieliktu rāmjos. Pārāk noslēpumaina, lai atklātu. Pārāk skaista, lai aizmirstu. Tāda ir tālā ērgļu tautas zeme.

Ērgļu tautas zeme

Albānija nav tūristu pats iecienītākais galamērķis, taču, kad tas sasniegts, ceļotājs tiek atalgots ar krāšņiem kontrastiem un piedzīvojumiem. Te līdzās sadzīvo gan māņticība, gan Mātes Terēzas kults. Elpu aizraujoši dabasskati un skarbi pagātnes liecinieki – betona bunkuri.

▼ *Ieva Zicmane*

Lai ieraudzītu Albānijas neskarto dabu, ilgi nav jāgaida. Tiklīdz šķērsojam Kosovas un Albānijas robežu, acīm paveras augsti kalni, klintis un dažāda ziluma ūdenstilpes. Vietām ganās kalnu aitas un pa ceļu tiešām pastaigājas govīs. Iebraucot apdzīvotā vietā, skats mainās. Pilsētas ir attīstītākas, nekā biju gaidījuši – skaistas jaunceltnes, mazi veikaliņi ik uz stūra, cilvēki modernos apģērbos, un pa šaurajiem un stāvajiem ceļiem brauc visdažādāko marķu automašīnas, tiesa, pārsvara mercedēs. Šī automašīnu marka Albānijā īpaši iecienīta, jo esot visizturīgākā un piemērotākā viņu ceļiem.

Visspilgtāko vizualizāciju rada Albānijas karogs, kas, šķiet,

izkarināts it visur, kur vien iespējams. Melna divgalvu ērgļa siluets uz sarkana fona ir viens no oficiālajiem valsts simboliem, kas nozīmē brīvību un varonību, ko ērgļu tauta (kā albāņi paši sevi dēvē) ieguva 1912. gadā, kad kļuva neatkarīgi no Osmaņu impērijas. Arī betona bunkuri, kas no 1967. līdz 1986. gadam tika izbūvēti visā valsts teritorijā, kļuvis gluži vai par Albānijas zīmolu. Tolaik valsts diktators Envers Hodža baidījies, ka kādu dienu albāņu tautai uzbruks, tāpēc licis bunkurus sacelt visās vietās, kur tautu varētu pārsteigt ieinādnieks, – ne tikai pilsētās, bet

arī kalnu aizās un pat kapsētās.

Jo vairāk dienu pavadu Albānijā, jo vairāk saprotu, ka tā ir ne tikai spilgtu kontrastu, bet arī noslēpumu valsts. Viena no albāņu māntīcībām – nekad nerunāt par māntīcību. Šķiet, tas jau izsaka pietiekami daudz.

Naudas duša labklājībai

Braucot garām albāņu mājām, pie vairākām no tām redzamas piekarinātas lelles un rotallietas. Sākumā nodomāju, ka tā, iespējams, ir zīme, ka mājā kāds piedzimis, tomēr, ieejot

Šādi dzelzsbetona jumtiņi ir pavisam ierasta lieta. Hodžas valdīšanas laikā visā valstī tika uzbūvēti apmēram 700 000 bunkuru.

No Kala cietokšņa paveras elpu aizraujošs skats uz Beratū.

KO APMEKLĒT?

✦ **Kruju un tās lepnumu Skandeburga cietoksnī**, kurā patlaban ierīkots muzejs. George Kastrioti Skandeburgs ir tautas nacionālais varonis, kurš vairāk nekā 20 gadus drošsirdīgi aizstāvējis Albānijas reģionu pret Osmaņu impēriju.

✦ **Beratu**, kas iekļauta UNESCO pasaules kultūras mantojuma sarakstā. Beratā, kas nereti tiek dēvēta par 1001 logu pilsētu, atrodas Onufrija muzejs, Svētā Nikolaja katedrāle un Kala cietoksnis.

✦ **Galvaspilsētu Tīrānu**. Šī skaļā pilsēta ar lielo satiksmes plūsmu, plašo tirdzniecību un burzmu ievēro pilnīgi citā Albānijas skatījumā.

✦ **Sarandū**, kas atrodas Albānijas Rivjērā ar skatu uz Korfu salu un sniedz visdažādākās atpūtas iespējas.

Skats uz Kruju un tās lepnumu – Skandeburga cietoksni. Cietokšņa muzejā iespējams uzzināt gan albāņu vēsturi, gan arī aplūkot nacionālos tērpus un kaujas ieročus.

Albānijā ir gan turīgi laudis, kas pārvietojas ar mersedesiem un citu atzītu marku automašīnām, gan arī sociālā grupa, kas turas pie pārbaudītām vērtībām.

Pirms pāris gadiem pilsētas mērs Edi Rama lika pārkrāsot pelēkās Tirānas blokmājas dažādās krāsās, lai atdzīvīnātu un padarītu interesantāku galvaspilsētu.

kādā no kafējnicām un redzot, ka pie tās ieejas karājas beigts putns un zem tā sakarināti ķiploki, sāku interesēties par vietējo ticību pārdabiskajiem spēkiem.

Albāņi ļoti tic ļaunās acs nolādēšanas spējai. Ļaunā acs nolādēt, piesaukt otram neveiksmes un slimības ar paskatišanos vien. Visbiežāk ļaunā acs rodas no greizsirdības par to, kas otram pieder. Lai aizsargātu sevi un savu māju, albāņi pie mājām izkar lelles un rotaļlietas. Viņi uzskata, ka cilvēks, kam piemīt spējas nolādēt, aplūkos pie mājas izkarinātās lelles, nevis pašu māju,

tādējādi mīļietas atvairis lāstu. Tā teikt, ar labo pret ļauno.

Par to, kāpēc pie kafējnicas bija izbāzts beigts putns, skaidrība līdz galam neradās. Ņemot vērā, ka lielākajā daļā pasaules putns, pateicoties tā vieglajai spējai pārvietoties starp debesīm un zemi, tiek uzskatīts par laicīgās un garīgās pasaules vēstnesi, pieņemu, tas darīts ar domu, ka jau izlietās putna asinis atvairīs nāvi.

Dažākus ticējumus un rituālus veiksmei un aizsardzībai albāņi piekopi visas dzīves laikā, tostarp arī kāzās. Kāds ticējums vēsta, ka ligavai trīs dienas esot

Visbiežāk ļaunā acs rodas no greizsirdības par to, kas otram pieder. Lai aizsargātu sevi un savu māju, albāņi pie mājām izkar lelles un rotaļlietas.

japretojas ligavaiņa fiziskajai tuvībai, lai atvairītu ļaunos garus. Tapat tiek uzskatīts, ka labāk precēties pilnmēness laikā, lai nodrošinātu pēcnācējus.

Kāzas albāņiem ir vērienīgas un ilgst vairākas dienas, turklāt uz tām nereti tiek uzaicināts teju viss ciems. Uzaicinātie uz svi-

nībā ierodas ar naudu, jo tradīcija paredz, ka dāvanas jaunajam pārim drīkst dāvināt tikai paši tuvākie ģimenes locekļi. Nauda tiek atstāta gan uz galda, gan arī dota pārim speciālā dejā, ko parasti noslēdz bagātākais tēvs ar "naudas dušu" – uzber uz jaunlaulāto galvām daudz naudas.

SLAVENĀKĀ ALBĀNIETE

Lai arī, atrodoties Albānijā, par pārsteigumiem nav jābrīnās, albāņu tirdziņos redzētais sākumā rada nelielu neizpratni. Starp ierastajiem fotomagnētiem, krūzēm un albāņu nacionālajiem tērpiem it visur pretī raugās Mātes Terēzas suvenīri. Lielāko daļu sava mūža Māte Terēza pavadījusi Indijā,

Bijušās Mātes Terēzas mājas atrašanās vietā novietota arī piemiņas plāksne, pie kuras nemitīgi tiek dedzināta svece.

tomēr izrādās, ka viņa dzimusi albāņu ģimenē Skopjē, kas reiz piederēja Osmaņu impērijai.

Savu sūtību pasaulei Māte Terēza, istajā vārdā Agnese Gonka, sapratusi agri. Divpadsmit gadu vecumā viņa paziņojusi vecākiem, ka vē-

las kļūt par mūķeni. Vārdu "Terēza" Agnese pieņēmusi 18 gadu vecumā, kad iestājusies loratenciešu klosterī Īrijā. Pēcāk nosūtīta uz Indiju, kur dibinājusi Mātes Terēzas Žēlsirdības ordeni. Dzīves laikā saņēmusi vairākus apbalvojumus, arī

Nobela Miera prēmiju. Ta kā Mātes Terēzas klātbūtne jūtama ik uz soļa gandrīz visu ceļojuma laiku, mārupceļā aplūkojam arī māju, kurā žēlsirdīgā sieviete dzimusi, pareizāk sakot, vietu, kur šī māja atradusies. Patlaban mājas atrašanās vieta un platība atzīmēta ar metāla klucīšiem, un pēc tiem var spriest, ka Mātes Terēzas dzimšanas vieta lieluma ziņā bijusi visai pieticīga. Fakts, ka viņa pēc nāves apglabāta Indijā, albāņus, protams, neapmierina. Tie pat lūguši pārapbedīšanu, bet bez rezultātiem. Pati Māte Terēza reiz teikusi šādus vārdus: "Pēc tautības, esmu albāniete. Pēc pilsonības esmu indiete. Pēc ticības esmu katoļu mūķene. Pēc sava aicinājuma es piederu pasaulei!" ☺

esi formāl!

Veselība

CELIBĀTS
Dzīve bez sekā

KĀDS MEDUS ir kaitīgs?

ĀRSTĒJIES ĀRZEMĒS PAR VALSTS NAUDU

HUMPALAS
Sēnišu un puķekļu ērcīšu perēklis

DASH diēta bez trūkumiem

AKNE Pusaudzī pinnes arī pieaugušajiem

Inga Springe
"NEGRIBU VAIRS UPURĒT SAVAS ĒRTĪBAS"

Prese + dāvanīņa

Pārc žurnālu "Veselība" un dāvanā saņem vienu "essence" lūpu spīdumu!

Ls 159
EUR 2,26

NARVESEN
Diena kā piedzīvojums!

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Veiksmīgs laiks mīlestībai. Tikšanās un romantiskas iepazīšanās. Naudas jautājumos iespējamās pārskatīšanās un maldīgi lēmumi. Karjeras virzīšanai maz piemērota nedēļa. Prāts nenesīsies uz nopietnu rutīnas darbu. Izšķirsieties par visai pārdošu rīcību. Labāk vadīsiet omulīgu laiku mājās, nekā rosīsieties sabiedrībā. Baudīsiet atbalstu ģimenē.

LABĀS DIENAS

16.X	Lieciet lietā mazu viltību!
25.X	Vakarā aizmirstiet par darbu!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Mīlestības liesmu lielāku uzpūtīs kopīgs ceļojums. Iecerētais cilvēks atsauksies aicinājumam. Novērsiet pārpratumus tikšanās laikā. Nav velams aizdot un aizņemties, iegādāties nepieciešamu lietu. Krajiet punktus turpmākiem panākumiem. Gandarījumu par paveikto gūsiet vēlāk. Paslaik sekmīga šķēršļu pārvarēšana. Rīkojieties saskaņā ar sirdsapziņu.

LABĀS DIENAS

20.X	Balvā sirsnīgi vārdi no patikama cilvēka.
25.X	Meditējiet pie priedes!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Paskatieties uz savām attiecībām no cita skatpunkta. Neslepiet savu sirsnīgo mīlestību. Iespējama jaunu attiecību veidošanās. Naudas jautājumiem neieradiet galveno vietu. Iespējami neparedzēti izdevumi. Dariet tik, cik ļauj spēki. Ļaujiet bernam gūt punu, lai viņš saprastu savas rīcības aplamību. Palīdziet vecākiem iekrāsot rudenī. Sakiet vīniem mīlus vārdus.

LABĀS DIENAS

16.X	Spēks ir maigumā un pašlīdībā.
25.X	Meditācija, vērojot zvaigžņu jumu.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Mīlestība ievirzīsies garīgā plānā. Greizsirdībai nebūs pamata. Patikamas pārmaiņas pašreizējās attiecībās. Nauda tiks tērēta neparedzētiem mērķiem. Darba būs jāapgūst jaunas prasmes un zināšanas. Nelaujiet vaļu personiskajām simpātijām vai antipātijām. Parnākot mājās, atstājiet darba problēmas aiz sliekšņa. Ļaujiet atvasēm brīvi izpausties.

LABĀS DIENAS

16.X	Izsmejieties no sirds!
25.X	Patikams pirkums par ietaupīto naudiņu.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Maigas partnerattiecības. Mīlotais cilvēks priecāsies par sapratni. Varat doties iepazīties ar iecerētā ģimeni. Meklēsiet jaunus iespaidus. Vēlēsieties dažādot dzīvi. Ievērojiet konfidencialitāti darbā. Kolektīvā draudzīgs atbalstītāju pulciņš. Varat iegādāties jaunu apģērbu. Veiksies tehniski darbi. Atvases uzvedīsies brīvdomīgi. Pacientieties tas maigi apvaldīt.

LABĀS DIENAS

16.X	Gandarījumu sagādās dodot gūtais.
22.X	Triumfēs gudrība un žēlsirdība.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Attiecību izvērtēšanas laiks. Noskaidrojiet, ko isti vēlaties. Draugi var jūs pārprast. Ieteicams piedalīties labdarības pasākumā. Darbā palūdzieties uz precīzu faktu izklāstu un aprēķiniem. Karjeras virzībā pieklusums. Partneri nesteigsies pildīt solījumus. No jūsu iecietības un miera atkarīga noskaņa mājās. Piedāvāviet tuviniekiem interesantus izklādes veidus. Atvašu spītību uztveriet ar humoru.

LABĀS DIENAS

16.X	Par naudu nevar nopirkt visu, bet kaut ko sīku un jauku gan.
25.X	Vislabāk zem silta pleda ar grāmatu rokās.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNĪ

21. maijs – 21. jūnijs

Patikams pārsteigums tuvās attiecībās. Rīkojiet kopīgas izklaides ar mīloto. Var nākties izšķirties starp diviem sirdsākšiem. Iedomājiet reāli. Laiks maz piemērots jūsmošanai. Ienākumi no nekustamā īpašuma vai pedagoģiskās darbības. Karjeras virzībā pagaidām klusums. Karjeras jautājumu risināšana maz iespējama. Esiet pacietīgi, drīz nāks labāki laiki.

LABĀS DIENAS

19.X	Laimīga apstākļu sagadišanās.
25.X	Pavērojiet mākoņu skaistos zīmējumus!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Daliet rūpes ar mīloto. Vairāk sarunājieties. Finansiālā situācijā pagaidām bez lielām izmaiņām. Darba tiks uzticēti arvien atbildīgāki pienākumi. Atrodiet pieeju katram cilvēkam. Nesteidziniet lietu ritējumu. Pabeidziet darbus termiņā. Atvase meģinās pārbaudīt jūsu pacietību un izturību. Ar mieru izējiet no saspringtām situācijām.

LABĀS DIENAS

22.X	Ļaujieties nelielam sapņojumam!
25.X	Varat izrādīt iniciatīvu.

ŪDENS

21. janvāris – 18. februāris

Jaunās attiecības nopietnas un stabilas. Uzturiet ap sevi sirsniņu gaisotnī. Tērējiet līdzekļus kultūras pasākumu apmeklēšanai. Neliels materiāls ieguvums. Darbi rītes bez pārlietas steigas. Tikš novērtētas zināšanas un atbildības sajūta. Ļaujiet mīļajiem jūs palutināt. Nelolojiet pesimistiskas domas pat nakts melnumā. Nekautrējieties atzīt savu vājumu. Svarīgā jautājumā uzklausiet arī mājniekus.

LABĀS DIENAS

16.X	Patikams papildinājums maciņā.
22.X	Viss izdosies, kā bija iecerēts.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Labā pašsajūta ļaus izbaudīt mīlestības laimi. Tiekoties ar iecerēto, nedomājiet par darbu. Nopelnīto tērēsiet atvašu vajadzībām. Turiet kārtībā naudas dokumentus. Neparedzēti apstākļi var jūs samulsināt. Neļaujiet subjektīvismam ņemt virsroku pār loģiku. Uzmanīgi rīkojieties ar elektroierīcēm. Rosieties mājās. Gādājiet par tuvinieku labsajūtu.

LABĀS DIENAS

16.X	Sarunas ar draugiem.
25.X	Baudiet mākslu!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Mīlestībā runājiet skaidru valodu. Izvairieties no parpratumiem. Negaidiet spriedzes pieaugumu. Finansiālo situāciju ietekmēs attiecības ar nozares speciālistiem. Lielāko līdzekļu daļu tērēsiet izglītībai. Vēlēties kļūt patstāvīgāki. Darbā var nākties stingrāk aizstāvēt savu viedokli. Ieklausieties padomnieku teiktajā. Atvases dzīvos parmaiņu alkās.

LABĀS DIENAS

16.X	Prieku sniegs gluži impulsīva rīcība.
25.X	Emocionāls vakars sveču gaismā.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Šis nav laiks pārmetumiem un kritikai. Uzvelciet jaunu tērpu. Nometiet saspringumu. Ļaujieties attiecību lidojumam. Naudas lietām maz piemērots periods. Izpaužieties radošajā jomā. Pildiet solījumus jebkurā gadījumā. Izvairieties no autoritārisma darbā un mājās. Saglabājiet savu neatkarību. Izdomājiet patīkamu pārsteigumu atvasei.

LABĀS DIENAS

16.X	Prieks par jocīgiem pārpratumiem.
25.X	Maza dāvana par to, ka vispār esat.

Uz jebkuru jautājumu ir atbilde

ti tējkarotes Kajennas piparu, aplej ar 100 gramiem stipra spirtota dzēriena. Visam ļauj stundu ievilkties, nostāvēties. Kad brīnumzāle ar visiem biezu miem izdzerta, jālien zem siltas segas. Nākamajā dienā noteikti būsiet kā gurķītis! Profilaksei un arī cīņai jau ar pirmajiem simptomiem noderēs ingvera tēja ar citronu un medu, pelašķu tēja ar medu, ķiploks uz maizes, mežrozīšu, liepu ziedu tēja. Kad vāra kartupeļus, var paturēt degunu virs katliņa un paelpot tvaikus. Metodes ir dažādas, katram jāizvēlas sava!

Karstā joga – mazāk traumu

Vai karstā joga ir labāka par parasto? Kādi cilvēki to drīkst/nedrīkst apmeklēt? Man ir 54 gadi, un es nekad neesmu apmeklējusi jogu.

Mudite

Atbild jogas pasniedzēja
DAINA LIEPIŅA

Ja nav nekādu veselības problēmu, ja patīk pirtis, tad karstās jogas metodi var mēģināt. Vecums nav noteicošais faktors. Nedrīkst būt paaugstināts asinsspiediens, sirds un asinsvadu slimības, fiziskas traumas nesenā pagātnē, piemēram, mugurā. Ja ir šaubas par savu veselību, sākotnēji nepieciešama konsultācija ar ārstu, fizioterapeitu.

Karstā joga notiek telpā, kur ir 35–36 grādi un 60% mitrums, kas rada ķermeniski patīkamu sajūtu. Šis veids ir mazāk traumatisks, jo ķermenis iesilst, muskuļi ir mīkstāki, elastīgāki, ir vieglāk kustēties. Kopumā šī joga sniedz gan fizisku enerģiju un aktivizē orgānu sistēmas, gan veicina ādas uzlabošanos un stimulē vielmaiņu.

Līdzekļi pret saaukstēšanos

Iesakiet kādu labu tautas līdzekli pret saaukstēšanos!

Juris

Atbild dziednieks
ZIEDONIS KĀRKLIŅŠ

Līdzeklis ar garantiju: smalki sagriež vai saspiež divas ķiploka daiviņas, smalki sagriež 2–3 šķēlītes ingvera, pievieno pusi-

Saldais vispirms

Esmu dzirdējusi, ka, pēc vēdiskās filozofijas, salda ēdiens jāēd vispirms. Vai tā ir? Un kāpēc? maruce@....

Atbild mediķis, ajūrvēdas, astroloģijas, jogas, tantras praktizētājs **JURIS ĒRENPREISS** Saskaņā ar ajūrvēdu salda ēdiens tiešām jāēd pirmais, lai gremošanas process notiktu daudz labāk un precīzāk. Salda pārtika kuņģim rada lielā slodzi, tāpēc pārstrādājas pirmā cita tipa ēdieniem. Saldie ēdieni pārtika ar saldu garšu sagatavo kuņģi turpmākai ēdiena pārstrādei, kuņģi, ļaujot apēst vienu ēdienu neēd pirmo, pastāvīgi ēd pārējais ēdiens vai sagremots.

Sagatavojuši
MADARA KOLNEJA